

**Wymagania edukacyjne na poszczególne stopnie szkolne przedmiotu „Historia” poziom rozszerzony
dla klas 2 Liceum Ogólnokształcącego im. Generała Józefa Bema w Ostrołęce**

Klasa 2 – oceny śródroczne

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobłą, oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
I. EPOKA ODRODZENIA				
<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcie Indianie - wymienia trzy największe cywilizacje prekolumbijskie Ameryki oraz najbardziej rozwinięte cywilizacje Azji - wymienia przykłady osiągnięć Majów, Azteków i Inków - stosuje pojęcia karawela, Nowy Świat - lokalizuje w czasie i przestrzeni I wyprawę Kolumba (1492–1493), odkrycie drogi morskiej do Indii (1497–1498), I wyprawę dookoła świata (1519–1522) - identyfikuje postacie Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana - przedstawia osiągnięcia Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana - wymienia przyczyny odkryć geograficznych - wyjaśnia, w jaki sposób odkrycia geograficzne zmieniły myślenie Europejczyków o świecie - stosuje pojęcia konkwistador, konkwista - lokalizuje w czasie podbój Meksyku (1519–1521), podbój Peru (1530–1533) - lokalizuje w przestrzeni zasięg posiadłości hiszpańskich i portugalskich w Ameryce - identyfikuje postacie Hernána Cortésa, Francisca Pizarra - omawia skutki ekspansji kolonialnej 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia okres prekolumbijski, inka - lokalizuje w przestrzeni obszary zamieszkiwane przez ludy prekolumbijskie oraz wielkie cywilizacje azjatyckie - identyfikuje postać Montezumy - charakteryzuje osiągnięcia cywilizacyjne Majów, Azteków i Inków - omawia cechy charakterystyczne cywilizacji Azji - wyjaśnia, jakie konsekwencje miała ekspansja europejska w Japonii - stosuje pojęcia rekonkwista, karaka, handel lewantyński - lokalizuje w czasie i przestrzeni odkrycie Przylądka Dobrej Nadziei (1488) - lokalizuje w przestrzeni kierunki wypraw Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana - identyfikuje postacie Henryka Żeglarza, Bartolomeu Diaza, Ameriga Vespucciego - charakteryzuje przyczyny odkryć geograficznych - omawia przebieg i następstwa wypraw Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana - omawia znaczenie wielkich odkryć geograficznych - stosuje pojęcia faktoria handlowa, eksterminacja, korsarstwo - lokalizuje w czasie układ w 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia okres prekolumbijski, inka - identyfikuje postać Montezumy - lokalizuje w przestrzeni obszary zamieszkiwane przez ludy prekolumbijskie oraz wielkie cywilizacje azjatyckie - charakteryzuje osiągnięcia cywilizacyjne Majów, Azteków i Inków - omawia cechy charakterystyczne cywilizacji Azji - wyjaśnia, jakie konsekwencje miała ekspansja europejska w Japonii - stosuje pojęcia karaka, handel lewantyński - lokalizuje w czasie i przestrzeni odkrycie Przylądka Dobrej Nadziei (1488) - identyfikuje postacie Henryka Żeglarza, Bartolomeu Diaza, Ameriga Vespucciego - lokalizuje w przestrzeni kierunki wypraw Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana - charakteryzuje przyczyny odkryć geograficznych - omawia przebieg i następstwa wypraw Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana - omawia znaczenie wielkich odkryć geograficznych - stosuje pojęcia faktoria handlowa, eksterminacja - lokalizuje w czasie układ w 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia Mezoameryka, klan, siogun - lokalizuje w czasie powstanie (III w.) i upadek (IX–X w.) pierwszych państw Majów, ekspansję Azteków (XV–XVI w.), rozkwit potęgi Inków (XVI w.) - wyjaśnia, skąd pochodzą rdzenni mieszkańcy Ameryki - wymienia najstarsze cywilizacje Mezoameryki i ich osiągnięcia - omawia organizację plemiennopństwową Majów, Azteków i Inków - wyjaśnia okoliczności powstania państwa Wielkiego Mogoła w Indiach - przedstawia następstwa zjednoczenia Japonii w XVI w. - przedstawia wpływ islamu na rozwój państw afrykańskich - stosuje pojęcia kwadrant, astrolabium - lokalizuje w czasie i przestrzeni opłynięcie przez Portugalczyków Przylądka Zielonego (1446), wyprawę Ameriga Vespucciego (1500–1505) - identyfikuje postacie Izabeli Kastylijskiej, Ferdynanda Aragońskiego, Juana Sebastiana Elcaño - wyjaśnia, dlaczego Portugalczycy jako pierwsi zdecydowali się na wyprawy odkrywcze - opisuje przebieg wypraw odkrywczych Portugalczyków - przedstawia rolę Izabeli Kastylijskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - porównuje osiągnięcia cywilizacji Majów, Inków i Azteków z dokonaniem cywilizacji europejskiej w tym samym czasie - ocenia skutki ekspansji europejskiej w Azji - ocenia znaczenie wyprawy Kolumba dla cywilizacji europejskiej - ocenia znaczenie wielkich odkryć geograficznych - ocenia skutki ekspansji kolonialnej dla Europy i ludów podbitych - ocenia działalność hiszpańskich konkwistadorów - ocenia działalność misyjną Europejczyków w Nowym Świecie - ocenia znaczenie niewolnictwa dla kolonializmu europejskiego - ocenia wpływ przemian społecznych i gospodarczych na rozwój Europy - ocenia wpływ humanizmu na sztukę, życie intelektualne i myśl polityczną epoki odrodzenia - ocenia wpływ kryzysu w Kościele katolickim na szerzenie się hasła reformacji - ocenia społeczne i polityczne skutki reformacji - ocenia działalność inkwizycji - ocenia działalność jezuitów - ocenia metody walki Kościoła z reformacją - ocenia politykę dynastyczną Habsburgów - ocenia skutki rywalizacji o

<p>dla Europy i ludów podbitych</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia kapitalizm, bank, dualizm gospodarki europejskiej, folwark, pańszczyzna – charakteryzuje przemiany demograficzne w Europie na początku czasów nowożytnych oraz ich skutki społeczne i gospodarcze – wyjaśnia, na czym polegał dualizm w rozwoju gospodarczym Europy w XVI w. – stosuje pojęcia renesans (odrodzenie), humanizm, teoria heliocentryczna – lokalizuje w czasie odrodzenie (XIV/XV – XVI w.), wynalezienie ruchomej czcionki (1455) – identyfikuje postacie Jana Gutenberga, Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Mikołaja Kopernika, Galileusza, Williama Szekspira – wymienia cechy charakterystyczne odrodzenia – przedstawia cechy charakterystyczne humanizmu – wyjaśnia, jaką rolę odegrał wynalazek Gutenberga dla upowszechnienia literatury – stosuje pojęcia reformacja, luteranizm (wyznanie ewangelicko-augsburskie), kalwinizm (wyznanie ewangelicko-reformowane) anglikanizm – lokalizuje w czasie ogłoszenie 95 tez przez Lutera (1517), Akt supremacji (1534), początek działalności Kalwina (1536) – identyfikuje postacie Marcina Lutra, Jana Kalwina, Henryka VIII – wymienia przyczyny reformacji – wymienia zasady wyznania luterńskiego, kalwińskiego i anglikańskiego – stosuje pojęcie kontrreformacja – lokalizuje w czasie sobór trydencki (1545–1563) – wymienia reformy przeprowadzone w Kościele katolickim na mocy uchwał soboru trydenckiego 	<p>Tordesillas (1494)</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w przestrzeni strefy podziału wpływów kolonialnych wg traktatu w Tordesillas – identyfikuje postacie Montezumy II, Atahualpy – wyjaśnia, jakie czynniki decydowały o sukcesach konkwistadorów – przedstawia etapy podboju Ameryki Łacińskiej przez Hiszpanów – przedstawia skutki podbojów europejskich dla ludów Ameryki – omawia organizację imperium hiszpańskiego w Nowym Świecie – stosuje pojęcia przyrost naturalny, system nakładczy, manufaktura, weksel, akcja, giełda, inflacja, popyt, podaż – lokalizuje w przestrzeni strefy gospodarcze w XVI-wiecznej Europie – przedstawia rozwój techniki i jego wpływ na organizację produkcji – omawia nowe zjawiska w ekonomii w XV i XVI w. – przedstawia nowy system organizacji pracy w zakładach produkcyjnych na zachodzie Europy – przedstawia przyczyny i skutki podziału Europy na dwa różne systemy gospodarcze – stosuje pojęcia mecenat artystyczny, makiawelizm, utopia, monarchia absolutna, człowiek renesansu – identyfikuje postacie Erazma z Rotterdamu, Niccolò Machiavellego, Thomasa More’a (Morusa), Jeana Bodina, Dantego Alighieri, Giovanniego Boccaccio, Francesca Petrarki, Sandra Botticellego, Rafaela Santi – opisuje cechy charakterystyczne odrodzenia – przedstawia myśl polityczną odrodzenia – omawia cechy charakterystyczne literatury renesansu – wymienia cechy charakterystyczne architektury renesansu 	<p>Tordesillas (1494)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie Montezumy II, Atahualpy – lokalizuje w przestrzeni strefy podziału wpływów kolonialnych wg traktatu w Tordesillas – wyjaśnia, jakie czynniki decydowały o sukcesach konkwistadorów – przedstawia etapy podboju Ameryki Łacińskiej przez Hiszpanów – przedstawia skutki podbojów europejskich dla ludów Ameryki – omawia organizację imperium hiszpańskiego w Nowym Świecie – stosuje pojęcia przyrost naturalny, system nakładczy, manufaktura, weksel, akcja, giełda, inflacja, popyt, podaż – lokalizuje w przestrzeni strefy gospodarcze w XVI-wiecznej Europie – przedstawia rozwój techniki i jego wpływ na organizację produkcji – omawia nowe zjawiska w ekonomii w XV i XVI w. – przedstawia nowy system organizacji pracy w zakładach produkcyjnych na zachodzie Europy – przedstawia przyczyny i skutki podziału Europy na dwa różne systemy gospodarcze – stosuje pojęcia mecenat artystyczny, makiawelizm, utopia, monarchia absolutna, człowiek renesansu – identyfikuje postacie Erazma z Rotterdamu, Niccolò Machiavellego, Thomasa More’a (Morusa), Jeana Bodina, Dantego Alighieri, Giovanniego Boccaccio, Francesca Petrarki, Sandro Botticellego, Rafaela Santi – przedstawia osiągnięcia Leonarda da Vinci – opisuje cechy charakterystyczne odrodzenia – przedstawia myśl polityczną odrodzenia – omawia cechy charakterystyczne literatury renesansu 	<p>i Ferdynanda Aragońskiego w organizowaniu wypraw do Nowego Świata</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie Metys – lokalizuje w czasie układ w Saragossie (1529) – lokalizuje w przestrzeni strefy podziału wpływów kolonialnych wg traktatu w Saragossie, kolonie angielskie, francuskie i holenderskie w Ameryce Północnej – wyjaśnia, dlaczego układy o podziale stref wpływów na świecie zostały zawarte tylko pomiędzy Hiszpanią i Portugalią – omawia zasady kolonialnego podziału stref wpływów w XV i XVI w. – przedstawia przebieg podboju Meksyku oraz Peru i ich następstwa – omawia zjawisko niewolnictwa i jego znaczenie dla kolonializmu europejskiego – omawia proces kolonizacji Ameryki Północnej – stosuje pojęcia rewolucja cen, groźdenia – wymienia przykłady rodów bankierskich nowożytnej Europy – określa uwarunkowania rozwoju miast i jego konsekwencje – opisuje rolę handlu w przemianach gospodarczych Europy w XVI w. – omawia rozwój systemu finansowego w Europie i jego wpływ na rozwój handlu – wyjaśnia, jakie były przyczyny procesu groźden – stosuje pojęcie manieryzm – identyfikuje postacie Wawrzyńca Wspaniałego, Giorgio Vasarięgo, Miguela Cervantesa, Françoisa Rabelaisa, Miguela Cervantesa, Baltazara Castiglione, Albrechta Dürera – wyjaśnia, dlaczego Włochy stały się kolebką renesansu – omawia i ocenia rolę renesansowego mecenatu artystycznego 	<p>hegemonię w Europie Zachodniej</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę władców Francji wobec reformacji – ocenia konsekwencje rywalizacji hiszpańsko-angielskiej – ocenia panowanie Iwana IV Groźnego – ocenia konsekwencje powstania nowych mocarstw w Europie Wschodniej i Północnej
--	---	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> - stosuje pojęcia monarchia absolutna, hugenoci - lokalizuje w czasie noc św. Bartłomieja (1572), Edykt nantejski (1598) - wyjaśnia, jak doszło do wykształcenia się monarchii absolutnej - wymienia cechy monarchii absolutnej - wyjaśnia przyczyny rywalizacji o hegemonię w Europie Zachodniej - omawia postanowienia Edyktu nantejskiego - wyjaśnia, jakie znaczenie dla Anglii miało zwycięstwo nad Wielką Armatą - stosuje pojęcia samodzierżawie, książ, bojarzy, opricznina - lokalizuje w czasie bitwę pod Mohaczem (1526), koronację Iwana IV Groźnego na cara Wszechrusi (1547), bitwę pod Lepanto (1571) - identyfikuje postacie Sulejmana II Wspaniałego, Iwana IV Groźnego - przedstawia ekspansję imperium tureckiego w Europie i jej skutki - wymienia działania Iwana IV Groźnego prowadzące do wprowadzenia samodzierżawia w państwie moskiewskim 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego wybitnych przedstawicieli epoki nazywano ludźmi renesansu - przedstawia osiągnięcia wybitnych przedstawicieli renesansu na wybranych przykładach - stosuje pojęcia nepotyzm, symonia, sprzedaż odpustów, protestanci, predestynacja, hugenoci - lokalizuje w czasie wojnę chłopską w Niemczech (1525–1526), uznanie Henryka VII za głowę Kościoła w Anglii (1531), pokój augsburski (1555) - lokalizuje w przestrzeni te państwa, w których zwyciężyła reformacja - identyfikuje postacie Thomasa Münzera, Ulricha Zwingliego - przedstawia osiągnięcia Marcina Lutra, Jana Kalwina - przedstawia przejawy kryzysu w Kościele katolickim w XVI w. - wyjaśnia, dlaczego sprzedaż odpustów stała się impulsem do wystąpienia przeciwko Kościołowi katolickiemu - opisuje działalność Marcina Lutra - charakteryzuje ideologię luteranizmu i kalwinizmu oraz organizację Kościoła luteranckiego i kalwińskiego - omawia cechy charakterystyczne Kościoła anglikańskiego - stosuje pojęcia reforma kościoła, inkwizycja, Indeks ksiąg zakazanych, jezuiti - lokalizuje w czasie powstanie zakonu jezuitów (1534), powołanie Świętego Oficjum (1542), ogłoszenie Indeksu ksiąg zakazanych (1559) - identyfikuje postacie Pawła III, Ignacego Loyoli - omawia okoliczności zwołania soboru powszechnego w Kościele w XVI w. - omawia działalność inkwizycji - opisuje działalność jezuitów - stosuje pojęcie Wielka Armada - lokalizuje w czasie wojny włoskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy charakterystyczne architektury renesansu - wyjaśnia, dlaczego wybitnych przedstawicieli epoki nazywano ludźmi renesansu - stosuje pojęcia sprzedaż odpustów, protestanci, teoria o predestynacji, hugenoci - lokalizuje w czasie wojnę chłopską w Niemczech (1525–1526), uznanie Henryka VII za głowę Kościoła w Anglii (1531), pokój augsburski (1555) - identyfikuje postacie Thomasa Münzera, Ulricha Zwingliego - lokalizuje w przestrzeni te państwa, w których zwyciężyła reformacja - przedstawia osiągnięcia Marcina Lutra, Jana Kalwina - przedstawia przejawy kryzysu w Kościele katolickim w XVI w. - wyjaśnia, dlaczego sprzedaż odpustów stała się impulsem do wystąpienia przeciwko Kościołowi katolickiemu - opisuje działalność Marcina Lutra - charakteryzuje ideologię luteranizmu i kalwinizmu oraz organizację Kościoła luteranckiego i kalwińskiego - omawia cechy charakterystyczne Kościoła anglikańskiego - stosuje pojęcia reforma kościoła, inkwizycja, Indeks ksiąg zakazanych, jezuiti - lokalizuje w czasie powstanie zakonu jezuitów (1534), powołanie Świętego Oficjum (1542), ogłoszenie Indeksu ksiąg zakazanych (1559) - identyfikuje postacie Pawła III, Ignacego Loyoli - omawia okoliczności zwołania soboru powszechnego w Kościele w XVI w. - omawia działalność inkwizycji - opisuje działalność jezuitów - lokalizuje w czasie wojny włoskiej (1494–1559), bitwę pod Pawią (1525), pokój w Cateau-Cambrésis 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polegała renesansowa adaptacja antyku - opisuje rozwój architektury renesansu - omawia przemiany w malarstwie i rzeźbie renesansu - omawia osiągnięcia nauki w epoce odrodzenia - lokalizuje w czasie edyktu Karola V uznającego Lutra za heretyka (1521), przyjęcie luteranizmu w Prusach Książęcych (1525), sejm Rzeszy w Spirze (1529) - identyfikuje postacie Johannesesa Tetzla, Fryderyka III Mądrego, Filipa Melanchtona - wyjaśnia, z czego wynikała popularność haseł reformacyjnych - przedstawia stosunek różnych grup społecznych w Niemczech do reformacji - omawia przyczyny, postulaty i skutki wojen religijnych w Niemczech - wyjaśnia, w jakich okolicznościach Kościół angielski uniezależnił się od papieża - porównuje najważniejsze wyznania powstałe w czasach reformacji - omawia społeczne i polityczne skutki reformacji - stosuje pojęcie Święte Oficjum - lokalizuje w czasie zatwierdzenie zakonu jezuitów przez papieża (1540) - przedstawia osiągnięcia Ignacego Loyoli - przedstawia stosunek Kościoła katolickiego do reformacji - charakteryzuje organizację zakonu jezuitów - stosuje pojęcie Sacco di Roma - lokalizuje w czasie układ w Wiedniu (1515), Sacco di Roma (1527) - identyfikuje postacie Ferdynanda, Karola VIII, Ludwika XII - lokalizuje w przestrzeni kraje wchodzące w skład imperium Habsburgów za panowania cesarza Karola V - opisuje politykę dynastyczną
--	---	---	---

	<p>(1494–1559), bitwę pod Pawią (1525), pokój w Cateau-Cambrésis (1559), rewolucję w Niderlandach (1566–1648), klęskę Wielkiej Armady (1588)</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w przestrzeni państwa, w których doszło do walk religijnych – identyfikuje postacie Maksymiliana I Habsburga, Karola V, Franciszka I, Henryka IV Burbona, Wilhelma Orańskiego, Filipa II, Elżbiety I – przedstawia osiągnięcia Karola V – omawia skutki kryzysu monarchii stanowych w Europie – przedstawia okoliczności wydarzeń określanych jako noc św. Bartłomieja – przedstawia okoliczności przejęcia władzy we Francji przez Henryka Burbona – wyjaśnia, czy Edykt nantejski wprowadzał całkowitą tolerancję religijną – przedstawia przyczyny i skutki rywalizacji francusko-habsburskiej – omawia znaczenie pokoju w Cateau-Cambrésis dla sytuacji geopolitycznej w Europie XVI w. – omawia przyczyny rywalizacji hiszpańsko-angielskiej – stosuje pojęcia janczarzy, Złota Orda – lokalizuje w czasie uniezależnienie się Szwecji (1523), przyjęcie luteranizmu w Szwecji (1527), powstanie Ligi Świętej (1571) – identyfikuje postacie Ludwika Jagiellończyka, Gustawa I Wazy – przedstawia osiągnięcia Iwana IV Groźnego – wymienia czynniki, które zadecydowały o sukcesach podbojów Turków osmańskich – wyjaśnia jakie znaczenie dla losów Europy miała bitwa pod Lepanto – omawia politykę wewnętrzną władców Moskwy zmierzających do wprowadzenia samodzierżawia – wyjaśnia, w jaki sposób Iwan IV Groźny rozprawił się z bojarą 	<p>(1559)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie Maksymiliana I Habsburga, Karola V, Franciszka I – przedstawia osiągnięcia Karola V – omawia przyczyny, przejawy i skutki kryzysu monarchii stanowych w Europie – przedstawia przyczyny i skutki rywalizacji francusko-habsburskiej – omawia znaczenie pokoju w Cateau-Cambrésis dla sytuacji geopolitycznej w Europie XVI w. – stosuje pojęcie Wielka Armada – lokalizuje w czasie rewolucji w Niderlandach (1566–1648), przejęcie władzy przez Henryka IV Burbona (1594) – identyfikuje postacie Henryka IV Burbona, Wilhelma Orańskiego, Filipa II, Elżbiety I – lokalizuje w przestrzeni państwa, w których doszło do walk religijnych – przedstawia okoliczności wydarzeń określanych jako noc św. Bartłomieja – przedstawia okoliczności przejęcia władzy we Francji przez Henryka Burbona – wyjaśnia, czy Edykt nantejski wprowadzał całkowitą tolerancję religijną – omawia przyczyny rywalizacji hiszpańsko-angielskiej – stosuje pojęcia janczarzy, Złota Orda – lokalizuje w czasie uniezależnienie się Szwecji (1523), przyjęcie luteranizmu w Szwecji (1527), powstanie Ligi Świętej (1571) – identyfikuje postacie Ludwika Jagiellończyka, Gustawa I Wazy – przedstawia osiągnięcia Iwana IV Groźnego – wymienia czynniki, które zadecydowały o sukcesach podbojów Turków osmańskich – wyjaśnia jakie znaczenie dla losów Europy miała bitwa pod Lepanto – omawia politykę wewnętrzną władców Moskwy zmierzających do 	<p>Habsburgów i jej konsekwencje</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację polityczną we Francji pod rządami Walezjuszów – przedstawia przebieg i skutki wojen włoskich – stosuje pojęcia gezowie, pacyfikacja gandawska – lokalizuje w czasie pacyfikację gandawską (1576), proklamowanie Republiki Zjednoczonych Prowincji Niderlandów (1588) – identyfikuje postacie Katarzyny Medycejskiej, Henryka Gwizjusza, Marii Stuart – wyjaśnia okoliczności rozpoczęcia we Francji wojen religijnych – omawia konsekwencje nocy św. Bartłomieja – przedstawia politykę Habsburgów wobec reformacji w Niderlandach – opisuje przyczyny, przebieg i skutki rewolucji w Niderlandach – wyjaśnia, jakie czynniki zadecydowały o zwycięstwie Anglików nad Hiszpanami – stosuje pojęcie Riksdag – lokalizuje w czasie opriczniny (1565–1572), zniszczenie Nowogrodu Wielkiego (1570) – identyfikuje postacie Iwana III Srogię, Selima II – lokalizuje w przestrzeni kierunku i zasięg ekspansji imperium osmańskiego, tereny zajęte przez Szwecją w XVI w. – przedstawia etapy ekspansji tureckiej w Europie, Azji i Afryce – przedstawia proces budowania potęgi państwa moskiewskiego – wyjaśnia, w jakich okolicznościach dynastia Wazów przejęła władzę w Szwecji – omawia proces budowania potęgi państwa szwedzkiego 	
--	---	--	---	--

	opozycją w państwie moskiewskim	wprowadzenia samodzierżawia – wyjaśnia, w jaki sposób Iwan IV Groźny rozprawił się z bojarską opozycją w państwie moskiewskim		
II. „ZŁOTY WIEK” RZECZYPOSPOLITEJ				
<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia magnateria, szlachta średnia, szlachta drobna, szlachta zagrodowa, szlachta gołota – lokalizuje w przestrzeni obszar państwa Jagiellonów – wymienia stany społeczne w Polsce – wymienia grupy, które wyodrębniły się w stanie szlacheckim – stosuje pojęcia folwark, pańszczyzna, gospodarka folwarczno-pańszczyźniana – wyjaśnia, na czym polegała gospodarka folwarczno-pańszczyźniana – stosuje pojęcia demokracja szlachecka, sejm walny, izba poselska, senat, sejmiki – lokalizuje w czasie zwołanie pierwszego sejm walnego (1493), konstytucji Nihil novi (1505 r.) – identyfikuje postacie Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta – wymienia cechy charakterystyczne demokracji szlacheckiej – przedstawia strukturę sejm polskiego po 1569 r. – stosuje pojęcie sekularyzacja – lokalizuje w czasie pokój krakowski i hołd pruski (1525) – identyfikuje postacie Zygmunta Starego, Zygmunta Augusta, Albrechta Hohenzollerna, Iwana IV Groźnego – wymienia działania podejmowane w polityce zagranicznej przez ostatnich Jagiellonów – omawia postanowienia pokoju krakowskiego – stosuje pojęcia unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów – lokalizuje w czasie unię lubelską (1569) 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegała wieloetniczność w Rzeczypospolitej – opisuje strukturę społeczeństwa Rzeczypospolitej – wyjaśnia, dlaczego Żydzi byli uznawani za odrębny stan społeczny – charakteryzuje strukturę stanu szlacheckiego – wyjaśnia przyczyny zróżnicowania stanu szlacheckiego – stosuje pojęcie monopol dworski – wyjaśnia, jak doszło do wykształcenia się gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej w Polsce – omawia sposób organizacji folwarków – przedstawia korzyści, jakie przynosiła szlachcie gospodarka folwarczno-pańszczyźniana – omawia gospodarczą rolę miast w Rzeczypospolitej – stosuje pojęcia prawo ziemskie, królewskiej, sejm zwykły, sejm nadzwyczajny (ekstraordynaryjny), sejmik przedsejmowy, ruch egzekucyjny, wojsko kwarciane – lokalizuje w czasie przywilej jedlneńsko-krakowski (1430–1433), przywilej cerekwicki (1454), sejmy egzekucyjne (1561–1567) – identyfikuje postacie Aleksandra Jagiellończyka, Jana Olbrachta, Bony Sforzy – omawia przyczyny wykształcenia się demokracji szlacheckiej w Polsce – przedstawia przebieg obrad sejm walnego – przedstawia postulaty i cele ruchu egzekucyjnego oraz ich realizację – stosuje pojęcia flota kaperska, Dominium Maris Baltici – lokalizuje w czasie bitwę pod Orszą 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia ludzie luźni, kahał – lokalizuje w przestrzeni zasięg występowania grup narodowościowych w Rzeczypospolitej – charakteryzuje strukturę demograficzną państwa Jagiellonów – charakteryzuje grupy narodowościowe zamieszkujące państwo polsko-litewskie – wyjaśnia, jakie przyczyny skłaniały sejm do wydawania ustaw antymieszczańskich – stosuje pojęcia monopol propinacyjny, psucie monety – lokalizuje w przestrzeni znaczące szlaki handlowe – wymienia ustawodawstwo umożliwiające budowanie gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej – omawia sytuację ekonomiczną szlachty, mieszczan i chłopów w Rzeczypospolitej w XVI w. – przedstawia przyczyny słabości miast Rzeczypospolitej w XVI w. – wyjaśnia, jakie znaczenie w XVI w. miały jarmarki – stosuje pojęcia księga grodzka, elekcja i koronacja vivente rege, rokosz lwowski, egzekucja praw i dóbr, lustracja – lokalizuje w czasie przywilej mielnicki (1501), sejm piotrkowski (1504), I elekcję i koronację vivente rege (1529), wojnę kokoszą (1537) – identyfikuje postacie Mikołaja Sienickiego, Hieronima Ossolińskiego, Rafała Leszczyńskiego – omawia pozycję prawną szlachty w Rzeczypospolitej – przedstawia proces kształtowania się 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia pozycję społeczną szlachty, mieszczan i chłopów w Rzeczypospolitej w XVI w. – przedstawia sytuację kobiet w XVI w. – przedstawia uwarunkowania rozwoju handlu w Rzeczypospolitej – wskazuje podobieństwa i różnice między gospodarką Rzeczypospolitej a gospodarką Europy Zachodniej – omawia politykę pieniężną w Rzeczypospolitej – stosuje pojęcia inkompatybilia, księga grodzka – wyjaśnia, jaką rolę w kształtowaniu się demokracji szlacheckiej odegrała szlachta średnia – wyjaśnia okoliczności i przejawy konfliktu między magnaterią a szlachtą – charakteryzuje i porównuje pozycję polityczną magnaterii i szlachty średniej w I poł. XVI w. – stosuje pojęcia gospodar – lokalizuje w czasie wojny z Moskwą (1492–1494, 1500–1503, 1507–1522, 1534–1537), wyprawy mołdawskie na Pokucie (1502, 1530), przyłączenie Mazowsza do Korony (1524–1526), pokój wieczysty z Turcją (1533), przyłączenie Pokucia do Polski (1538) – identyfikuje postacie Iwana III Srogiego, Jana Zápolyi, Stefana Wielkiego – omawia stosunki polsko-tureckie w XVI w. – przedstawia okoliczności inkorporacji Mazowsza do Korony – wskazuje różnice w polityce zagranicznej dwóch ostatnich Jagiellonów wobec Habsburgów – lokalizuje w czasie rozdzielenie 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia pozycję społeczną szlachty, mieszczan i chłopów w Rzeczypospolitej w XVI w. – ocenia korzyści i zagrożenia płynące z wieloetnicznego charakteru społeczeństwa Rzeczypospolitej – ocenia sytuację ekonomiczną szlachty, mieszczan i chłopów w Rzeczypospolitej w XVI w. – ocenia gospodarczą rolę miast w Rzeczypospolitej – ocenia prawną pozycję szlachty w Rzeczypospolitej – ocenia rolę i znaczenie króla w systemie demokracji szlacheckiej – ocenia realizację postulatów ruchu egzekucyjnego – ocenia, czy korzystnym dla Polski sposobem rozwiązania konfliktu z Krzyżakami były sekularyzacja zakonu i utworzenie świeckiego państwa pruskiego. – ocenia konsekwencje polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe unii lubelskiej – ocenia proces kształtowania się tolerancji wyznaniowej w Polsce – ocenia rozwiązania ustrojowe przyjęte podczas pierwszego bezkrólewia i pierwszej wolnej elekcji – ocenia politykę zagraniczną i wewnętrzną Stefana Batorego – porównuje i ocenia myśl polityczno-społeczną renesansu polskiego i europejskiego

<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje postacie Zygmunta Starego, Zygmunta Augusta - lokalizuje w przestrzeni terytorialnej Litwy i Korony po unii lubelskiej - przedstawia postanowienia unii lubelskiej - przedstawia różnice między unią personalną a realną - stosuje pojęcia arianie (bracia polscy), konfederacja warszawska - lokalizuje w czasie konfederację warszawską (1573) - wymienia przyczyny reformacji w Rzeczypospolitej - wymienia wyznania protestanckie, które rozwinęły się na ziemiach Rzeczypospolitej w XVI w. - przedstawia postanowienia aktu konfederacji warszawskiej - wyjaśnia, dlaczego XVI-wieczna Rzeczpospolita jest nazywana krajem tolerancji wyznaniowej - stosuje pojęcia bezkrólewie, elekcja viritum, Artykuły henrykowskie - lokalizuje w czasie I wolną elekcję (1573) - identyfikuje postacie Henryka Walezego - przedstawia zasady ustrojowe określone w Artykułach henrykowskich - lokalizuje w czasie wojnę z Rosją (1578–1582) - identyfikuje postać Stefana Batorego - wymienia reformy wprowadzone w kraju przez Stefana Batorego - stosuje pojęcia attyka, arkady, krużganki, arrasy - identyfikuje postacie Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego, Mikołaja Kopernika - wymienia cechy charakterystyczne architektury renesansowej w Polsce - charakteryzuje dorobek polskiej literatury renesansowej 	<ul style="list-style-type: none"> (1514), zjazd w Wiedniu (1515), bitwę pod Mohaczem (1526), wojnę z zakonem krzyżackim (1519–1521), I wojnę północną (1563–1570), hołd lenny Gottharda Kettlera (1561) - identyfikuje postacie Maksymiliana I, Władysława Jagiellończyka, Ludwika Jagiellończyka, Jana Olbrachta, Gottharda Kettlera - przedstawia osiągnięcia Zygmunta Starego - omawia politykę dynastyczną ostatnich Jagiellonów - opisuje ostatnią wojnę polsko-krzyżacką - przedstawia przyczyny, przebieg i skutki walki o wpływy nad Bałtykiem oraz o Inflanty - stosuje pojęcie polonizacja - lokalizuje w czasie unię krakowsko-wileńską (1499), unię mielnicką (1501), sejm lubelski (1568–1569) - identyfikuje postacie Kazimierza Jagiellończyka, Jana Olbrachta, Aleksandra - lokalizuje w przestrzeni ziemie wcielone do Korony na sejmie lubelskim - przedstawia osiągnięcia Zygmunta Augusta - omawia przyczyny dążeń do zacieśnienia unii między Polską i Litwą - opisuje przebieg sejmu lubelskiego - charakteryzuje ustrój polityczny Rzeczypospolitej Obojga Narodów - przedstawia skutki unii lubelskiej dla Polski i Litwy - stosuje pojęcia zbór, bracia czescy, ugoda sandomierska, wolność religijna, unia brzeska, Kościół unicki (grekokatolicki) - lokalizuje w czasie ugode sandomierską (1570), unię brzeską (1596) - identyfikuje postacie Jana Łaskiego, Piotra Skargi - lokalizuje w przestrzeni tereny, na 	<ul style="list-style-type: none"> parlamentaryzmu w Polsce - wyjaśnia przyczyny i przejawy konfliktu między szlachtą a królem - omawia narodziny ruchu egzekucyjnego - stosuje pojęcia obrona potoczna, Statuty Karnkowskiego - lokalizuje w czasie wojnę popią (1478–1479), wyprawę na Mołdawię (1497), bitwę pod Obertynem (1530), przeniesienie praw do lenna w Prusach na Hohenzollernów z Brandenburgii (1563), powstanie Komisji Morskiej (1568), pokój w Szczecinie (1570), Statuty Karnkowskiego (1570) - identyfikuje postacie Ferdynanda Habsburga, Jana Tarnowskiego - lokalizuje w przestrzeni ziemie utracone przez Polskę i Litwę lub do nich przyłączone w latach 1492–1572, podział Inflant w 1561 r. - omawia przyczyny i skutki wojen z Wielkim Księstwem Moskiewskim w I połowie XVI w. - przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen o Mołdawię - charakteryzuje stosunki polsko-habsburskie i ich wpływ na losy Węgier - omawia politykę morską Zygmunta Augusta i jej skutki - lokalizuje w czasie objęcie tronu Polski i Litwy przez Kazimierza Jagiellończyka (1447) - identyfikuje postać Zygmunta Kiejstutowicza - omawia stosunki polsko-litewskiej w XV i XVI w. - przedstawia postanowienia unii polsko-litewskich - wyjaśnia, z czego wynikała silna pozycja polityczna rodów możnowładczych w Wielkim Księstwie Litewskim - wyjaśnia, dlaczego przez długi czas Jagiellonowie byli przeciwnikami ścisłego połączenia Polski i Litwy 	<ul style="list-style-type: none"> władzy w Polsce i na Litwie (1492), zniesienie autonomii Prus Królewskich (1569) - opisuje polityczne następstwa inkorporacji Wołynia i Ukrainy do Królestwa Polskiego - przedstawia proces rozprzestrzeniania się hasel reformacji w Rzeczypospolitej - wyjaśnia, na czym polegała popularność hasel reformacyjnych w Polsce - przedstawia okoliczności powstania braci polskich - lokalizuje w czasie zjazd w Stężycy (1575), bitwę pod Lubieszewem (1576) - przedstawia spór między szlachtą i magnaterią w okresie pierwszego bezkrólewia - omawia sytuację polityczną w Rzeczypospolitej po ucieczce Henryka Walezego - charakteryzuje rolę Jana Zamojskiego w czasach rządów Stefana Batorego - identyfikuje postacie Santiago Gucciego, Stanisława Samostrzelnika, Stanisława Murzynowskiego, Wawrzyńca Goślickiego, Marcina Bielskiego, Reinholda Heidensteina, Bartosza Paprockiego, Wojciecha z Brudzewa, Jana z Łañcuta, Tomasza Kłosa, Józefa Strusia, Wojciecha Oczki, Michała Sędziwoja - charakteryzuje polskie osiągnięcia w dziedzinie nauk ścisłych i medycznych - przedstawia dorobek polskiej historiografii
--	---	---	---

	<p>których dominowali wyznawcy prawosławia, luteranie, kalwini, arianie i grekokatolicy</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia zróżnicowanie wyznaniowe Rzeczypospolitej w XVI w. – charakteryzuje poglądy i działalność braci polskich – przedstawia proces kształtowania się tolerancji wyznaniowej w Polsce – omawia działalność jezuitów w Polsce – przedstawia przyczyny i konsekwencje zawarcia unii brzeskiej – stosuje pojęcia konfederacja, interrex, sejm konwokacyjny, pacta conventa – lokalizuje w czasie śmierć Zygmunta Augusta (1572), sejm konwokacyjny (1573), ucieczkę Henryka Walezego do Francji (1574) – identyfikuje postacie Jana Zamojskiego, Anny Jagiellonki – wymienia i charakteryzuje instytucje powołane w wyniku kompromisu między szlachtą i magnaterią po śmierci Zygmunta Augusta – wyjaśnia, w jakich celach w dawnej Polsce zawiązywano konfederacje – omawia przebieg pierwszej wolnej elekcji – wymienia różnice między Artykułami henrykowskimi a pacta conventa – stosuje pojęcie piechota wybraniecka – lokalizuje w czasie elekcję Stefana Batorego (1575), wojnę Batorego z Gdańskiem (1576–1577) – lokalizuje w czasie i przestrzeni rozejm w Jamie Zapolskim (1582) i jego postanowienia – identyfikuje postacie Jana Zamojskiego, Anny Jagiellonki, Maksymiliana II – przedstawia osiągnięcia Stefana Batorego – opisuje przyczyny, przebieg i skutki wojny z Rosją o Inflanty – przedstawia bilans wojen Stefana Batorego z Gdańskiem i Moskwą – identyfikuje postacie Bony Sforzy, 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia antytrynitaryzm, Kościół narodowy – lokalizuje w czasie rozłam wśród polskich kalwinistów (1562–1565), sprowadzenie jezuitów do Polski (1564), powołanie Akademii Wileńskiej (1579) – identyfikuje postacie Piotra z Goniądza, Stanisława Hozjusza, Jakuba Wujka – omawia zasięg reformacji na ziemiach Rzeczypospolitej – wyjaśnia, na czym polegała idea Kościoła narodowego – omawia próby jednoczenia protestantów polskich – przedstawia realizację postanowień soboru trydenckiego w Polsce – wyjaśnia, dlaczego kalwinizm zyskał popularność wśród szlachty – stosuje pojęcia konfederacja kapturowa, sąd kapturowy – identyfikuje postacie Mikołaja Sienickiego, Jakuba Uchańskiego, Jana Firleja, Ernest Habsburga, Iwana IV Groźnego, Jana III Wazy – omawia sytuację w Rzeczypospolitej po śmierci ostatniego Jagiellona – przedstawia kandydatów ubiegających się o tron polski podczas pierwszej elekcji – stosuje pojęcie banicja – lokalizuje w czasie sejm konwokacyjny (1575), reformę sądownictwa (1578), utworzenie piechoty wybranieckiej (1578) – lokalizuje w czasie i przestrzeni zajęcie Połocka (1579), zdobycie Wielkich Łuków (1580), zajęcie Pskowa (1581) – identyfikuje postacie Mikołaja Sienickiego, Samuela Zborowskiego – opisuje przebieg drugiej wolnej elekcji w Rzeczypospolitej Obojga Narodów – przedstawia przebieg konfliktu Stefana Batorego z Gdańskiem – omawia przyczyny konfliktu Stefana 		
--	--	--	--	--

	<p>Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Stanisława Orzechowskiego, Macieja z Miechowa, Marcina Kromera, Jana Zamojskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia mecenat artystyczny w Polsce – przedstawia osiągnięcia sztuki i architektury renesansu w Polsce – omawia myśl społeczną i polityczną polskiego odrodzenia – wymienia czynniki, które wpłynęły na rozwój polskiej literatury w czasach odrodzenia – wyjaśnia, jaką rolę słowo drukowane odgrywało w życiu publicznym w Rzeczypospolitej w XVI w. 	<p>Batorego ze szlachtą</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie Filippa Buonaccorsi (Kallimacha), Franciszka Florentczyka, Bartolomea Berrecciego, Mikołaja Sienickiego, Biernata z Lublina, Mikołaja Sępa Szarzyńskiego, Łukasza Górnickiego, Sebastiana Klonowica, Szymona Szymonowica, Marcina Bielskiego, Bernarda Morando – omawia działalność zwolenników idei humanizmu w Polsce – wyjaśnia rolę Krakowa i dworu królewskiego w upowszechnianiu idei humanizmu i renesansu – wskazuje związki między polską i europejską architekturą renesansową – porównuje poglądy społeczno-polityczne Andrzeja Frycza Modrzewskiego i Stanisława Orzechowskiego 		
--	--	---	--	--

III. EUROPA W XVII WIEKU

<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia chwalebna (sławetna) rewolucja, monarchia parlamentarna – lokalizuje w czasie wojnę domową (1642–1649), chwalebny rewolucję (1688) – identyfikuje postać Olivera Cromwella – omawia przyczyny i skutki wojny domowej – wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do chwalebnej rewolucji i jakie były jej skutki – lokalizuje w czasie wojnę trzydziestoletnią (1618–1648) – przedstawia przyczyny polityczne i religijne wojny trzydziestoletniej – omawia skutki wojny trzydziestoletniej – stosuje pojęcia racja stanu, merkantylizm – lokalizuje w czasie rządu osobiste Ludwika XIV (1661–1715) – identyfikuje postacie Armanda de Richelieu, Ludwika XIV – omawia cechy charakterystyczne monarchii absolutnej Ludwika XIV 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia nowa szlachta (gentry), merkantylizm, Armia Nowego Wzoru, lord protektor – lokalizuje w czasie ścięcie Karola I (1649), ogłoszenie republiki w Anglii (1649), początek dyktatury wojskowej Cromwella (1653), Akt nawigacyjny (1651), restaurację Stuartów (1660), Habeas Corpus Act (1679), Ustawę o prawach (1689) – identyfikuje postać Karola I Stuarta, Wilhelma III Orańskiego – przedstawia wpływ przemian gospodarczych na zmiany w społeczeństwie angielskim w XVI w. – omawia etapy angielskiej wojny domowej – wyjaśnia, jaką rolę w rewolucji angielskiej odegrała Armia Nowego Wzoru – omawia rządy Cromwella w okresie jego protektoratu – stosuje pojęcie defenestracja praska – lokalizuje w czasie powstanie Unii Protestanckiej (1608), utworzenie Ligi Katolickiej (1609), defenestrację 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia purytanizm, torysi, wigowie, Akt o następstwie tronu – lokalizuje w czasie zwołanie Krótkiego Parlamentu (1640), obrady Długiego Parlamentu (1640–1653), Wielką remonstrację (1641), bitwę pod Naseby (1645), bitwę pod Preston (1648), powołanie Parlamentu Kadłubowego (1648) – charakteryzuje gospodarczą rolę nowej szlachty – omawia podziały religijne w społeczeństwie angielskim – wyjaśnia, w jakich okolicznościach stracono Karola I – charakteryzuje rolę Olivera Cromwella podczas angielskiej wojny domowej – wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do restauracji monarchii Stuartów – omawia konflikt między Karolem II a parlamentem – wyjaśnia wpływ Habeas Corpus Act i Ustawy o prawach na ustrój polityczny Anglii 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie jedenastoletnia tyrania – lokalizuje w czasie początek tzw. jedenastoletniej tyranii (1629), powstania w Szkocji (1637 i 1650), bitwę pod Marston Moor (1644), powstanie Armii Nowego Wzoru (1645), powstanie w Irlandii (1649), wojnę angielsko-holenderską (1652–1654) – identyfikuje postacie Jakuba I Stuarta, Johna Pyma, Karola II Stuarta, Jakuba II Stuarta, Marii Stuart – przedstawia ograniczenia w rozwoju gospodarczym Anglii w XVI w. – charakteryzuje relacje między Karolem I a parlamentem angielskim – stosuje pojęcie list majestatyczny – lokalizuje w czasie list majestatyczny (1609), antyhabsburskie powstanie na Węgrzech (1619), pokój w Lubece (1629), bitwę pod Breitenfelden (1631), bitwę pod Nordlingen (1634), pokój w Pradze (1635) – identyfikuje postacie Fryderyka IV, Rudolfa II, Ernsta von Mansfelda, Gábora Bethlena, Johana von 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę Olivera Cromwella podczas rewolucji – ocenia polityczne skutki chwalebnej rewolucji – ocenia skutki polityczne, gospodarcze, społeczne i religijne wojny trzydziestoletniej – ocenia rolę kardynałów de Richelieu oraz Mazarina w dziejach Francji – ocenia panowanie Ludwika XIV – ocenia zmiany na arenie międzynarodowej, do których doszło w XVII w. – ocenia, które rozwiązania w architekturze i sztuce baroku mogły robić szczególne wrażenie na wiarnych
---	--	---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie bitwę pod Wiedniem (1683), pokój w Karłowicach (1699) – identyfikuje postacie Fryderyka Wilhelma, Gustawa II Adolfa – wymienia przyczyny i skutki rywalizacji Holandii z Francją i Anglią – przedstawia politykę wewnętrzną i zagraniczną Fryderyka Wilhelma – stosuje pojęcia barok, klasycyzm, realizm – lokalizuje w czasie barok (k. XVI – poł. XVIII w.) – identyfikuje postacie Galileusza, Isaaca Newtona, Kartezjusza, Williama Shakespeare’a, Moliera, Jana Sebastiana Bacha – wymienia cechy charakterystyczne epoki baroku 	<ul style="list-style-type: none"> praską (1618), okres czesko-palatynacki (1618–1624), okres duński (1624–1629), okres szwedzki (1630–1635), okres francuski (1635–1648) – lokalizuje w czasie i przestrzeni pokój westfalski (1648) i jego postanowienia – identyfikuje postacie Macieja I, Ferdynanda II, Christiana IV, Albrechta von Wallensteina, Gustawa II Adolfa – lokalizuje w przestrzeni najważniejsze państwa protestanckie i katolickie uczestniczące w wojnie trzydziestoletniej – podaje przyczyny włączania się kolejnych państw do konfliktu w Rzeszy – wymienia etapy w przebiegu wojny trzydziestoletniej i charakteryzuje je – omawia postanowienia pokoju westfalskiego – stosuje pojęcia fronda, Wysoka Rada, intendent, szlachta urzędnicza, kolbertyzm – lokalizuje w czasie zniesienie Edyktu nantejskiego (1685) – identyfikuje postacie Henryka IV Burbona, Ludwika XIII, Jules’a Mazarina, Jeana Baptisty Colberta – przedstawia osiągnięcia kardynała Armanda de Richelieu i Ludwika XIV – wymienia warunki, jakie musiały zaistnieć, aby mogła powstać władza absolutna – charakteryzuje reformy ustrojowe Ludwika XIV – wyjaśnia, dlaczego Wersal stanowił „złotą klatkę” dla francuskiej arystokracji – omawia reformy gospodarcze w XVII-wiecznej Francji – stosuje pojęcie protekcjonizm – lokalizuje w czasie traktaty welawsko-bydgoskie (1657), zawarcie Świętej Ligi (1684) – identyfikuje postacie Karola IX 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie edyktu restytucyjny – lokalizuje w czasie bitwę pod Białą Górą (1620), edykt restytucyjny (1629), oblężenie Magdeburga (1631), bitwę pod Lützen (1632), bitwę pod Rocroi (1643) – identyfikuje postacie Fryderyka V, Maksymiliana, Fryderyka V Wittelsbacha – lokalizuje w przestrzeni zmiany terytorialne w Europie po pokoju westfalskim – omawia sytuację wyznaniową w Rzeszy Niemieckiej i jej wpływ na sytuację Europy – charakteryzuje sytuację wyznaniową w Królestwie Czeskim – wyjaśnia okoliczności i skutki II defenestracji praskiej – przedstawia przyczyny wybuchu powstania czeskiego i jego klęski – stosuje pojęcia wojna dewolucyjna, polityka réunionów – lokalizuje w czasie frondę parlamentarną (1648–1649), frondę książąt (1649–1653), wojnę dewolucyjną (1667–1668), pokój w Akwizgranie (1668), wojnę francusko-holenderską (1672–1679), wojnę z Ligą Augsburską (1686–1697), pokój w Rijswijk (1697) – identyfikuje postacie Marii Medycejskiej, Anny Austriaczki, Wilhelma III Orańskiego – lokalizuje w przestrzeni zasięg ekspansji Francji za rządów Ludwika XIV – omawia rządy Ludwika XIII i kardynała Richelieu – omawia rządy kardynała Mazarina – przedstawia przyczyny i skutki frondy – opisuje proces kształtowania się władzy absolutnej we Francji – lokalizuje w czasie unii personalną Brandenburskiej i Prus Księżęcych (1618), wojny angielsko-holenderskiej (1652–1654, 1665–1666, 1672–1674) 	<ul style="list-style-type: none"> Tilly’ego, Krystyny – opisuje cechy charakterystyczne armii okresu wojny trzydziestoletniej – wyjaśnia, jaki przebieg miała wojna trzydziestoletnia na Śląsku – wyjaśnia, czy wojna trzydziestoletnia powinna być traktowana jako konflikt niemiecki czy ogólnoeuropejski – lokalizuje w czasie zdobycia La Rochelle (1628), edykt łaski (1629), pokój pirenejski (1659), pokój w Nijmegen (1678–1679) – wyjaśnia, na czym polegała centralizacja władzy za rządów Ludwika XIII – charakteryzuje politykę zagraniczną Ludwika XIV – wymienia grupy społeczne we Francji zainteresowane wprowadzeniem absolutyzmu i jemu przeciwnie oraz charakteryzuje przyczyny takich postaw – stosuje pojęcie moryskowie – lokalizuje w czasie powstanie morysków (1568), powstania w Katalonii (1640–1652) i Portugalii (1640–1668), uznanie przez Hiszpanię niepodległości Portugalii (1668), przejście przez Francję Regionu Franche-Comté (1678), pokój w Bredzie (1667), pokój w Nijmegen (1678), pokój w Rijswijk (1697), antyhabsburskie powstanie na Węgrzech (1682), zdobycie Azowa (1696), bitwę pod Zentą (1697) – identyfikuje postacie Filipa IV, Gaspara de Guzmána, Jana Zygmunta Hohenzollerna, Krystyny Wazy, Axela Oxenstierny, Imre Thököly’ego – wyjaśnia przyczyny wypędzenia morysków – przedstawia okoliczności odzyskania niepodległości przez Portugalię – lokalizuje w czasie założenie Royal Society w Londynie (1660) – identyfikuje postacie Antoona van Dycka, Jana Brueghel Młodszy,
--	---	---	--

	<p>Sudermańskiego, Wilhelma III Orańskiego, Karola X Gustawa, Kara Mustafy</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie i przestrzeni pokój w Karłowicach (1699) i jego postanowienia – wyjaśnia, jakie skutki polityczne niosła ze sobą polityka protekcjonizmu – przedstawia okoliczności, w jakich Brandenburgia przejęła pruski tron książęcy – omawia ekspansję terytorialną Prus w XVII w. – przedstawia etapy ekspansji szwedzkiej w basenie Morza Bałtyckiego – przedstawia antyturską działalność Świętej Ligi – stosuje pojęcia teatr elżbietański, racjonalizm, empiryzm – identyfikuje postacie Giovanniego Berniniego, Caravaggia, Petera Paula Rubensa, Rembrandta van Rijna, Francisa Bacona – wyjaśnia, jaki wpływ na narodziny baroku miała kontrreformacja – omawia cechy charakterystyczne architektury baroku – przedstawia cechy malarstwa barokowego – wymienia przykłady rezydencji królewskich i cesarskich epoki baroku – przedstawia cechy charakterystyczne literatury baroku 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Karola X Gustawa – lokalizuje w przestrzeni zasięg szwedzkiej ekspansji terytorialnej w Europie – przedstawia przyczyny gospodarcze i polityczne upadku potęgi Hiszpanii w XVII w. – wyjaśnia, dlaczego zmagania między Anglią i Holandią były prowadzone jedynie w koloniach i na morzach – omawia przyczyny, przebieg i skutki wojen angielsko-holenderskich – omawia wpływ relacji habsbursko-wiedeńskich na konflikt z Turcją – wyjaśnia, które kraje europejskie odniosły korzyści polityczne w drugiej połowie XVII w. – stosuje pojęcia manieryzm, barok dworski, libertynizm, jansenizm – lokalizuje w czasie manieryzm (ok. 1527 – do k. XVI w.) – identyfikuje postacie El Greca, Francesca Borrominiego, Diega Velázquez, Johannes Keplera, Blaise’a Pascala, Antonia Vivaldiego – przedstawia cechy manieryzmu w sztuce – wyjaśnia, dlaczego wielu malarzy epoki baroku określano mianem „mistrzów światła i cienia” – wyjaśnia, co wyróżniało barok dworski – przedstawia kierunki i nurty filozoficzne epoki baroku – omawia osiągnięcia naukowe epoki baroku 	<p>Jeana Baptisty Racine’a, Pierre’a Corneille’a, Georga Friedricha Haendla, Claudia Monteverdiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy architekturą renesansową a barokową – wyjaśnia, z czego wynikała specyfika baroku mieszczańsko-protestanckiego – omawia wpływ baroku na zmiany w teatrze i muzyce 	
--	---	---	---	--

IV. WIEK WOJEN

<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie husaria – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Kircholmem (1605), bitwę pod Oliwą (1627) – identyfikuje postacie Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy – omawia przyczyny i skutki wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w. – stosuje pojęcie dymitriady – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie rokosz – lokalizuje w czasie wojnę polsko-szwedzką (1600–1611), rokosz Zebrzydowskiego (1606–1608), wojnę polsko-szwedzką (1625–1629) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Trzcianą (1629), rozejm w Starym Targu (1629) i jego postanowienia, rozejm w Sztumskiej Wsi (1635) i jego postanowienia 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: popularyści, regaliści, monarchia mieszana – lokalizuje w czasie elekcję Zygmunta III Wazy (1587), wojnę polsko-szwedzką (1617–1622), – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Byczyną (1588), bitwę pod Białym Kamieniem (1604), bitwę pod Guzowem (1607), bitwę pod Gniewem (1626), bitwy pod 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie sejm inkwizycyjny (1592), przejście tronu Szwecji przez Zygmunta III Wazę (1592), bitwę pod Linköping (1598), detronizację Zygmunta III Wazy przez Riksdag (1599), inkorporację szwedzkiej Estonii do Rzeczypospolitej (1600) – identyfikuje postacie Karola IX Sudermańskiego, Arendta Dickmanna 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia relacje między Zygmuntem III Wazą a Janem Zamojskim – ocenia skutki rokoszu Zebrzydowskiego dla pozycji władcy i stabilizacji państwowości polskiej – ocenia polityczne skutki wojen z Moskwą – ocenia postawę Zygmunta III Wazy w czasie wojen Rzeczypospolitej z Rosją
--	---	---	--	--

<p>pod Kłuszynem (1610)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Władysława IV Wazy – omawia przyczyny i skutki wojen z Moskwą w I poł. XVII w. – stosuje pojęcie Kozacy – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Cecorą (1620), bitwę pod Chocimiem (1621) – identyfikuje postacie Stanisława Żółkiewskiego, Jana Karola Chodkiewicza – omawia przyczyny i skutki wojny z Turcją w latach 1620–1621 – lokalizuje w czasie powstanie Chmielnickiego (1648–1655) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwy nad Żółtymi Wodami, pod Korsuniem i Piławcami (1648), obronę Zbaraża (1649 r.), bitwę pod Beresteczkiem (1651) – identyfikuje postacie Bohdana Chmielnickiego, Jeremiego Wiśniowieckiego, Jana Kazimierza Wazę – charakteryzuje przyczyny i skutki powstania Chmielnickiego – lokalizuje w czasie potop szwedzki (1655–1660) – lokalizuje w czasie i przestrzeni obronę Jasnej Góry (1655), pokój w Oliwie (1660) – identyfikuje postać Jana Kazimierza Wazy, Karola X Gustawa – omawia przyczyny najazdu szwedzkiego – wyjaśnia, dlaczego obrona Jasnej Góry stała się punktem zwrotnym w przebiegu działań wojennych ze Szwecją – przedstawia postanowienia pokoju oliwskiego – stosuje pojęcie liberum veto – lokalizuje w czasie pierwsze liberum veto (1652), wojnę z Turcją (1672) – identyfikuje postacie Jana Kazimierza, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana Sobieskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie Jana Zamojskiego, Jana Karola Chodkiewicza, Mikołaja Zebrzydowskiego, Gustawa II Adolfa – przedstawia główne etapy walk polsko-szwedzkich w I poł. XVII w. – omawia rolę husarii w prowadzeniu działań wojennych – charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki rokoszu Zebrzydowskiego – lokalizuje w czasie I dymitriadę (1604–1605), wyprawę Dymitra II Samozwańca (1607–1610), wojnę polsko-rosyjskiej (1609–1618), wybranie Michała Romanowa na cara Rosji (1613), wojnę smoleńską (1632–1634) – lokalizuje w czasie i przestrzeni rozejm w Dywilinie (1618) i jego postanowienia, pokój w Polanowie (1634) i jego postanowienia, oblężenie Smoleńska (1633–1634) – identyfikuje postacie Dymitra I Samozwańca, Dymitra II Samozwańca, Stanisława Żółkiewskiego, Michała Romanowa, Jana Karola Chodkiewicza – przedstawia etapy wojen Rzeczypospolitej z Moskwą w I poł. XVII w. – wyjaśnia, dlaczego Władysław Waza nie objął władzy w Rosji – stosuje pojęcia Dzikie Pola (Zaporoże, Niż), ataman, starszyzna – lokalizuje w czasie i przestrzeni pokój w Chocimiu (1621) i jego postanowienia – identyfikuje postacie Jana Zamojskiego, Piotra Konaszewicza-Sahajdacznego, Stanisława Koniecpolskiego – lokalizuje w przestrzeni obszary zamieszkiwane przez Kozaków, terytoria sporne Rzeczypospolitej i Turcji w XVII w. – wyjaśnia, jakie skutki dla Rzeczypospolitej miały najazdy tatarskie 	<p>Tczewem i Hamersztynem (1627)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie Maksymiliana Habsburga, Fiodora – omawia okoliczności elekcji Zygmunta III Wazy na tron Rzeczypospolitej – opisuje relacje między Zygmuntem III Wazą a Janem Zamojskim – przedstawia plany Zygmunta III dotyczące wzmocnienia władzy królewskiej – omawia przebieg wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w. – stosuje pojęcia Wielka Smuta, lisowczycy – lokalizuje w czasie Wielką Smutę (1598–1613), powstanie Wasyla Szujskiego (1606), zdobycie Moskwy przez Polaków (1610), rządy polskie na Kremlu (1610–1612), wyprawę królewicza Władysława na Moskwę (1617) – identyfikuje postacie Borysa Godunowa, Maryny Mniszchówny, Wasyla Szujskiego – omawia przyczyny, przejawy i skutki kryzysu wewnętrznego w państwie moskiewskim – charakteryzuje rządy Dymitra I Samozwańca i ich skutki – omawia przebieg wojen Rzeczypospolitej z Moskwą – przedstawia zabiegi Zygmunta III i jego syna królewicza Władysława o carską koronę – stosuje pojęcia Sicz, tabor, rejestr, pokój hetmański, czambuł – lokalizuje w czasie wyprawę Jana Zamojskiego na Mołdawię (1595), traktat w Buszy (1617) – identyfikuje postać Jeremiego Moły – omawia przyczyny, przebieg i skutki interwencji polskich magnatów w Mołdawii – omawia geopolityczne położenie Ukrainy i jego wpływ na życie codzienne jej mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rywalizację Zygmunta III Wazy z Maksymilianem Habsburgiem – przedstawia etapy walki Zygmunta III Wazy o tron Szwecji i jej skutki – lokalizuje w czasie powstanie Bołotnikowa (1606), pokój wieczysty między Moskwą a Szwecją (1609), powstanie antypolskie w Rosji (1611), rosyjsko-szwedzki traktat w Stołbowie (1617) – identyfikuje postacie Fiodora, Jerzego Mniszcha, Aleksandra Józefa Lisowskiego – wyjaśnia, dlaczego polscy magnaci zdecydowali się poprzeć roszczenia kolejnych Dymitrów Samozwańców do tronu moskiewskiego – wyjaśnia, jaką rolę w zmaganiach z Rosją odegrali lisowczycy – charakteryzuje polskie rządy na Kremlu i reakcję Rosjan – stosuje pojęcia kondominium, chadzki kozackie – lokalizuje w czasie powstanie Kosińskiego (1591–1593), wyprawę Jana Zamojskiego na Wołoszczyznę (1600), interwencji magnatów w Mołdawii (1615) – identyfikuje postacie Michała Walecznego, Szymona Moły, Samuela Koreckiego, Michała Wiśniowieckiego, Krzysztofa Kosińskiego – omawia relacje między Rzeczpospolitą a Mołdawią w końcu XVI w. – omawia wpływ problemu tatarskiego na politykę zagraniczną i wewnętrzną Rzeczypospolitej w I poł. XVII w. – lokalizuje w czasie ugodę kurukowską (1622), powstanie Pawluka (1637), powstanie Kostki-Napierskiego (1651) – identyfikuje postacie Iwana Sulimy, Pawła Pawluka, Stefana Potockiego, Mikołaja Potockiego, Marcina Kalinowskiego, Jerzego 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia politykę Rzeczypospolitej wobec Kozaków – ocenia postawy Polaków wobec powstania Chmielnickiego – ocenia konsekwencje przymierza kozacko-rosyjskiego – ocenia znaczenie unii w Hadziaczu dla stosunków polsko-kozackich – ocenia postawy magnatów w obliczu zagrożenia państwowości polskiej – ocenia postawy Polaków i króla Jana Kazimierza w czasie potopu szwedzkiego – ocenia wpływ potopu na relacje między Rzeczpospolitą a Prusami – ocenia realną możliwość realizacji reform Jana Kazimierza – ocenia skutki zaangażowania Rzeczypospolitej w działalność Świętej Ligi – ocenia znaczenie traktatu pokojowego w Karłowicach z punktu widzenia polskiej polityki zagranicznej – ocenia wpływ wojen XVII w. na przemiany ustrojowe, gospodarcze, społeczne i wyznaniowe w Rzeczypospolitej – charakteryzuje i ocenia wkład polskiego baroku do kultury Europy XVII i początków XVIII w.
--	--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przejawy kryzysu Rzeczypospolitej w II poł. XVII w. – omawia przyczyny i skutki wojny z Turcją – stosuje pojęcie odsiecz wiedeńska – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Chocimiem (1673), bitwę pod Wiedniem (1683) – identyfikuje postać Jana III Sobieskiego – omawia przyczyny i skutki wojny z Turcją w latach 1674–1676 – przedstawia przyczyny i skutki odsieczy wiedeńskiej – stosuje pojęcie oligarchia magnacka – omawia zniszczenia wojenne i grabieże po wielkich wojnach XVII w. – przedstawia przejawy wpływu magnaterii na życie polityczne i gospodarce Rzeczypospolitej w XVII w. – stosuje pojęcia sarmatyzm, złota wolność szlachecka, przedmurze chrześcijaństwa, orientalizacja – lokalizuje w czasie barok w Rzeczypospolitej (k. XVI – poł. XVIII w.) – opisuje cechy charakterystyczne sarmatyzmu – wyjaśnia, na czym polegała orientalizacja kultury i obyczajów polskich w XVII w. 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje wewnętrzną organizację Kozaków – omawia przebieg wojny z Turcją w latach 1620–1621 – przedstawia stosunki polsko-tureckie w latach 30. i 40. XVII w. – stosuje pojęcie wojsko zaporoskie – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Batohem (1652), układ w Perejasławiu (1654) i jego postanowienia, bitwę pod Ochmatowem (1655), unię w Hadziaczu (1658) i jej postanowienia, bitwy pod Połonką i Cudnowem (1660), rozejm w Andruszowie (1667) i jego postanowienia – identyfikuje postać Iwana Wyhowskiego – lokalizuje w przestrzeni obszary objęte powstaniem Chmielnickiego – wyjaśnia, dlaczego polityka władz Rzeczypospolitej wywoływała niezadowolenie Kozaków – omawia działalność polskiej szlachty i magnaterii na Ukrainie – przedstawia etapy powstania Chmielnickiego – określa przyczyny klęsk Polaków i sukcesów Kozaków w czasie powstania Chmielnickiego – przedstawia postanowienia unii w Hadziaczu – stosuje pojęcie wojna podjazdowa – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Gołębim (1656), bitwę pod Warką (1656), traktat w Radnot (1656) i jego postanowienia, układy welawsko-bydgoskie (1657) – identyfikuje postacie Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego – omawia działania wojenne w czasie potopu szwedzkiego – wskazuje przykłady sukcesów oręża polskiego w walce ze Szwedami – wyjaśnia, dlaczego układ w Radnot stanowił zagrożenie suwerenności Rzeczypospolitej – przedstawia postawy Polaków i króla 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką funkcję pełnił rejestr kozacki – omawia przyczyny i skutki powstań kozackich w końcu XVI w. – charakteryzuje okres sukcesów kozackich w pocz. XVII w. i jego znaczenie dla Rzeczypospolitej – stosuje pojęcie ukraińscy królewęża – lokalizuje w czasie i przestrzeni ugodę zborowską (1649), ugodę w Białej Cerkwi (1651), bitwę pod Żwańcem (1653) – identyfikuje postać Tuhaj-beja – wyjaśnia wpływ problemu rejestru na stosunki polsko-kozackie – omawia okoliczności wybuchu powstania Chmielnickiego – wyjaśnia, dlaczego Kozacy sprzymierzyli się najpierw z Tatarami, a później z Rosją – omawia przebieg działań militarnych w czasie powstania Chmielnickiego – przedstawia polityczne pomysły rozwiązania problemu kozackiego w czasie powstania Chmielnickiego – omawia przebieg i skutki wojny z Rosją o Ukrainę – stosuje pojęcie śluby lwowskie – lokalizuje w czasie konfederacji w Tyszowcach i Łańcucie (1655), śluby lwowskie Jana Kazimierza (1656), wygnanie arian z Polski (1658) – lokalizuje w czasie i przestrzeni kapitulację pod Ujściem i w Kiejdanach (1655), bitwę pod Warszawą (1656) – identyfikuje postacie Hieronima Radziejowskiego, Janusza Radziwiłła, Jerzego II Rakoczego – lokalizuje w przestrzeni główne kierunki działań wojsk szwedzkich w 1655 r. – omawia sytuację polityczną, w jakiej znalazła się Rzeczpospolita przed potopem szwedzkim – opisuje, jakie znaczenie dla państwa polskiego miały traktaty welawsko-bydgoskie 	<ul style="list-style-type: none"> Ossolińskiego, Adama Kisiela, Aleksandra Kostki–Napierskiego – omawia powstania kozackie z I poł. XVII w. – przedstawia organizację i znaczenie militarne wojska zaporoskiego – opisuje proces budzenia się świadomości etnicznej Kozaków zaporoskich w XVI i XVII w. – stosuje pojęcie wojsko komputowe – lokalizuje w czasie układ szwedzko-brandenburski (1656) – identyfikuje postacie Krzysztofa Opalińskiego, Andrzeja Karola Grudzińskiego, Fryderyka Wilhelma, Wincentego Gosiewskiego – przedstawia zmiany w polskiej armii XVII w. – charakteryzuje sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej przed potopem szwedzkim i w jego czasie – lokalizuje w czasie zawarcie Związku Święconego (1661), bunt Piotra Doroszenki (1671), pospolite ruszenie pod Gołębim (1672), konfederację pod Szczebrzeszynie (1673) – identyfikuje postacie Andrzeja Olszowskiego, Piotra Doroszenki – omawia wpływ konfliktów Jana Kazimierza oraz Michała Korybuta Wiśniowieckiego z opozycją magnacką na funkcjonowanie państwa – omawia zmiany w polskiej polityce zagranicznej i ich wpływ na funkcjonowanie Rzeczypospolitej – lokalizuje w czasie traktat w Jaworowie (1675), sojusz polsko-szwedzki (1677), sojusz polsko-habsburski (1683) – identyfikuje postacie Karola Lotaryńskiego, Michała Paca, Anny Doroty Chrzanowskiej – przedstawia reformy wojskowe Jana III Sobieskiego – omawia wpływ sytuacji międzynarodowej na politykę
--	---	--	--

	<p>Jana Kazimierza w czasie potopu szwedzkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturalne konsekwencje wojny ze Szwecją – lokalizuje w czasie rokosz Lubomirskiego (1665–1666), abdykację Jana Kazimierza (1668), elekcję Michała Korybuta Wiśniowieckiego (1669) – lokalizuje w czasie i przestrzeni pokój w Buczaczu (1672) i jego postanowienia – identyfikuje postacie Władysława Sicińskiego, Jerzego Sebastiana Lubomirskiego – przedstawia sytuację wewnętrzną w Rzeczypospolitej po potopie szwedzkim – omawia przejawy kryzysu państwowości polskiej w II poł. XVII w. – przedstawia przyczyny i skutki rokoszu Zebrzydowskiego – omawia okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez Michała Korybuta Wiśniowieckiego – wyjaśnia przyczyny klęski Rzeczypospolitej w wojnie z Turcją w 1672 r. – lokalizuje w czasie elekcję Jana III Sobieskiego (1674), wojnę z Turcją (1674–1676), utworzenie Świętej Ligi (1684) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Parkanami (1683), pokój Grzymułtowskiego (1686) i jego postanowienia, pokój w Karłowicach (1699) i jego postanowienia – identyfikuje postacie Marii Kazimiery, Leopolda I Habsburga, Kara Mustafy – przedstawia osiągnięcia Jana III Sobieskiego – omawia przebieg wojny z Turcją w latach 1674–1676 – omawia założenia polityki zagranicznej Jana III Sobieskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego doszło do prześladowania protestantów i jakie były tego skutki – stosuje pojęcia infamia, malkontenci – lokalizuje w czasie bitwę pod Mątunami (1666) – lokalizuje w czasie i przestrzeni zdobycie Kamieńca Podolskiego przez Turków (1672) – identyfikuje postać Ludwiki Marii Gonzagi – charakteryzuje program reform proponowany przez Jana Kazimierza i reakcję szlachty polskiej – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki sporu króla z Jerzym Sebastianem Lubomirskim – omawia zmagania opozycji magnackiej i regalistów w czasie panowania Jana Kazimierza i Michała Korybuta Wiśniowieckiego – lokalizuje w czasie i przestrzeni oblężenie Trembowli (1675), bitwę pod Żurawnem (1676), rozejm w Żurawnie (1676) i jego postanowienia – identyfikuje postacie Dymitra Wiśniowieckiego, Stanisława Jabłonowskiego – opisuje okoliczności objęcia tronu przez Jana III Sobieskiego – przedstawia skutki przejścia prohabsburskiego – omawia działalność Świętej Ligi i jej skutki dla Rzeczypospolitej – przedstawia ostatnie lata panowania Jana III Sobieskiego – stosuje pojęcia podatek podymny, podatek pogłówny, hiberna, kwarta, łanowe, apostazja – przedstawia skutki wielkich wojen dla gospodarki miejskiej w Rzeczypospolitej – omawia położenie gospodarcze szlachty w XVII w. i jej działania na rzecz zwiększenia swoich dochodów – omawia rodzaje sejmików i ich kompetencje 	<p>zagraniczną Jana III Sobieskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę Sobieskiego wobec Brandenburgii, Rosji i Turcji – stosuje pojęcie egzulanci – omawia wpływ kryzysu europejskiego w XVII w. na sytuację gospodarczą Rzeczypospolitej – wyjaśnia wpływ egzulantów na politykę państwa – omawia politykę skarbową w Rzeczypospolitej XVII w. – wyjaśnia, na czym polegał konflikt między unitami i dyzunitami – opisuje relacje między wyznaniem na ziemiach Rzeczypospolitej – identyfikuje postacie Peetera Danckersa de Rijja, Daniela Schultza, Anny Stanisławskiej, Wacława Potockiego, Wespazjana Kochowskiego, Zbigniewa Morsztyna, Jana Brożka – wyjaśnia, dlaczego kultura i sztuka baroku rozwijała się intensywnie w I poł. XVII w. – przedstawia rozwój nauki w dobie baroku – przedstawia przyczyny i przejawy spadku poziomu nauczania w polskich szkołach XVII w. 	
--	--	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Europy miało zwycięstwo pod Wiedniem – stosuje pojęcia lutyfundia magnackie, klientela magnacka, rządy sejmikowe, dysydenci – charakteryzuje społeczne skutki wojen – wyjaśnia, jakie były przyczyny wzrostu znaczenia magnaterii w II połowie XVII w. – omawia proces oligarchizacji życia gospodarczego i politycznego Rzeczypospolitej – wyjaśnia, na czym polegały rządy sejmikowe – stosuje pojęcia kalwaria, ksenofobia – identyfikuje postacie Jana Andrzeja Morsztyna, Jana Heweliusza, Jana Chryzostoma Paska – wyjaśnia, jakie funkcje ideowe pełniła sztuka baroku – wyjaśnia, jaki wpływ na rozwój kultury i sztuki baroku miał mecenat królów elekcyjnych – wyjaśnia rolę magnaterii w rozwoju kultury baroku w Polsce – omawia cechy charakterystyczne architektury i sztuki baroku w Polsce – omawia wpływ ideologii sarmatyzmu na styl życia i obyczajowość szlachty polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje położenie protestantów w Rzeczypospolitej w XVII w. – stosuje pojęcie silva rerum – identyfikuje postacie Mikołaja Zebrzydowskiego, Tomasza Dolabelli, Baltazara Fontany, Daniela Naborowskiego, Macieja Miechowity, Marcina Bielskiego, Stanisława Sarnickiego – przedstawia wpływ potrydenckiej reformy kościoła na kulturę i naukę baroku w Rzeczypospolitej – przedstawia rozwój budownictwa świeckiego epoki baroku na przykładzie rezydencji królewskich i magnackich – omawia osiągnięcia literatury polskiego baroku – przedstawia genezę ideologii sarmackiej 		
--	---	---	--	--

Klasa 2 – oceny roczne

Wymagania na poszczególne oceny				
Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz	Ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobłą, oraz:	Ocena celująca Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
V. EUROPA I ŚWIAT W OKRESIE OŚWIECENIA				
– stosuje pojęcia eksplozja demograficzna, rewolucja agrarna, maszyna parowa, rewolucja przemysłowa, klasa robotnicza, liberalizm gospodarczy	– stosuje pojęcia rolnictwo intensywne, płodozmian, ogradzanie, wolny rynek, wolna konkurencja, gospodarka wolnorynkowa – lokalizuje w przestrzeni najbardziej	– stosuje pojęcia fizjokratyzm, leseferyzm – identyfikuje postać Thomasa Newcomena – omawia cechy charakterystyczne	– identyfikuje postacie Jethro Tulla, Edwarda Jennera, Johna Kaya, Jamesa Hargreavesa, Richarda Arkwrighta – wyjaśnia, jakie znaczenie dla rozwoju	– ocenia gospodarcze i społeczne skutki rewolucji przemysłowej – ocenia wpływ filozofii i myśli społeczno-politycznej oświecenia na współczesne systemy polityczne

<ul style="list-style-type: none"> - lokalizuje w czasie skonstruowanie maszyny parowej (1769) - identyfikuje postacie Jamesa Watta, Adama Smitha - wyjaśnia, dlaczego w XVIII-wiecznej Anglii doszło do rewolucji przemysłowej - omawia społeczne i gospodarcze skutki rewolucji przemysłowej - stosuje pojęcia oświecenie, trójpodział władzy, umowa społeczna - zna czas trwania oświecenia (XVIII w.) - identyfikuje postacie Johna Locke'a, Monteskiusza, Jeana-Jacques'a Rousseau - wymienia cechy charakterystyczne epoki oświecenia - omawia teorie trójpodziału władzy i umowy społecznej - lokalizuje w czasie przyjęcie przez Piotra I tytułu imperatora Wszechrosji (1721) - identyfikuje postacie Piotra I Wielkiego, Katarzyny II Wielkiej - wymienia reformy w Rosji przeprowadzone przez Piotra I i Katarzynę II - stosuje pojęcie absolutyzm oświecony - lokalizuje w czasie koronację Fryderyka I (1701) - identyfikuje postacie Fryderyka I, Fryderyka Wilhelma I, Fryderyka II - omawia założenia idei absolutyzmu oświeceniowego - wymienia oświeceniowe reformy Fryderyka II - stosuje pojęcie józefinizm, rządy parlamentarno-gabinetowe - lokalizuje w czasie wojnę siedmioletnią (1756-1763) - identyfikuje postacie Marii Teresy, Józefa II - wymienia reformy Marii Teresy i Józefa II - stosuje pojęcia Deklaracja niepodległości, państwo federacyjne - lokalizuje w czasie wojnę o 	<ul style="list-style-type: none"> rozwinęte gospodarczo państwa XVIII-wiecznej Europy - omawia przyczyny eksplozji demograficznej w Europie i jej koloniach w XVIII w. - omawia cechy charakterystyczne rewolucji agrarnej i jej skutki - przedstawia uwarunkowania rewolucji przemysłowej - wyjaśnia, jakie znaczenie dla rozwoju przemysłu miało wynalezienie maszyny parowej - wyjaśnia, jak formowała się klasa robotnicza - charakteryzuje klasę robotniczą w XVIII w. - stosuje pojęcia prawa naturalne, deizm, ateizm, encyklopedyści, krytycyzm, sentymentalizm, klasycyzm - identyfikuje postacie Woltera, Denisa Diderota, Immanuela Kanta, Isaaca Newtona, Wolfganga Amadeusza Mozarta - lokalizuje w przestrzeni państwa, w których najwcześniej zaczęły upowszechniać się idee oświecenia - przedstawia genezę oświecenia - omawia myśl społeczno-polityczną oświecenia - wyjaśnia, jaką rolę w okresie oświecenia odegrała Wielka encyklopedia francuska - omawia oświeceniowe reformy systemu edukacji - przedstawia cechy charakterystyczne architektury i sztuki klasycyzmu - stosuje pojęcia Senat Rządzący, gubernia - lokalizuje w czasie wielką wojnę północną (1700-1721), wojnę siedmioletnią (1756-1763) - lokalizuje w czasie i przestrzeni pokój w Nystad (1721) i jego postanowienia - lokalizuje w przestrzeni obszary w Europie zajęte przez Piotra I i Katarzynę II - charakteryzuje zmiany w ustroju 	<ul style="list-style-type: none"> eksplozji demograficznej w Europie i jej koloniach w XVIII w. - wymienia najważniejsze wynalazki związane z rewolucją przemysłową - omawia nowe idee ekonomiczne stworzone w XVIII w. - stosuje pojęcia masoneria, rokoko, salon kulturalny - identyfikuje postacie Benjamina Franklina, braci Montgolfier, Jacques'a Louisa Davida - wyjaśnia wpływ idei oświecenia na wierzenia religijne i dogmaty kościelne - na wybranych przykładach omawia wpływ oświeceniowej nauki na rozwój przemysłu i życie codzienne - wyjaśnia, jaką rolę odgrywały w XVIII w. loże masońskie i salony kulturalne - omawia główne kierunki w rozwoju literatury oświeceniowej - przedstawia sposoby propagowania wiedzy i nowych idei w czasach oświecenia - stosuje pojęcia wielkie poselstwo, tabela rang, przymus szkolny - lokalizuje w czasie początek samodzielných rządów Piotra I (1689), wielkie poselstwo (1697), ustanowienie Senatu Rządzącego (1711) - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Narwą (1700), bitwę pod Połtawą (1709) - identyfikuje postacie Karola XII, Elżbiety I, Piotra III, Fryderyka II - wyjaśnia wpływ wielkiego poselstwa na przemiany w państwie rosyjskim - omawia przemiany, jakie z inicjatywy Piotra I zaszły w stanie szlacheckim - wyjaśnia, na czym polegała europeizacja Rosji - stosuje pojęcia „król-sierżant”, „król-filozof” - lokalizuje w czasie wprowadzenie obowiązku szkolnego w Prusach (1763), pokój we Wrocławiu (1742) 	<ul style="list-style-type: none"> medycyny miało odkrycie dokonane przez Edwarda Jennera - omawia wpływ wynalazków na zmiany w przemyśle i górnictwie - identyfikuje postacie Antoine'a Lavoisiera, Karola Linneusza, Alessandra Volty, Daniela Defoe, Jonathana Swifta, Laurence'a Sterne'a Jamesa Cooka, Josepha Haydna - omawia osiągnięcia w dziedzinie nauk ścisłych, przyrodniczych i geograficznych - lokalizuje w czasie powołanie Najświętszego Synodu (1721), powstanie Jemieliana Pugaczowa (1773-1774) - charakteryzuje politykę wyznaniową Piotra I - przedstawia rywalizację o władzę w Rosji po śmierci Piotra I - porównuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Piotra I oraz Katarzyny II - lokalizuje w czasie bitwę pod Dobromierzem (1745), pokój w Dreźnie (1745) - porównuje politykę Fryderyka Wilhelma I i Fryderyka II - stosuje pojęcia odwrócenie przymierzy, „cud domu brandenburskiego” - przedstawia wpływ wojen w Europie na konflikty w koloniach - omawia przejawy kryzysu w państwach Europy południowej - stosuje pojęcie Synowie Wolności - lokalizuje w czasie przybycie tzw. ojców pielgrzymów do Ameryki Pn. (1620), ustawę zakazującą koloniom handlu z innymi państwami niż Wielka Brytania (1775), bitwę pod Bunker Hill (1775) - identyfikuje postacie Thomasa Paine'a, Marie Josepha de La Fayette'a, Wilhelma von Steubena - przedstawia rdzennych mieszkańców Ameryki Pn. i ich położenie 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną Piotra I oraz Katarzyny II - ocenia panowanie Piotra I i Katarzyny II jako władców oświeconych - ocenia panowanie Fryderyka II jako władcy oświeconego - ocenia panowanie Józefa II jako władcy oświeconego - ocenia zaangażowanie mieszkańców kolonii i Europejczyków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych - ocenia wpływ idei oświecenia na rozwiązania ustrojowe przyjęte w Stanach Zjednoczonych - ocenia postępowanie dworu królewskiego w obliczu kryzysu ekonomicznego we Francji - ocenia burżuazyjny okres Wielkiej Rewolucji Francuskiej - ocenia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej
---	--	---	---	---

<p>niepodległość kolonii angielskich w Ameryce Pn. (1775–1783), Deklarację niepodległości (4 VII 1776), konstytucję Stanów Zjednoczonych (1787)</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Jerzego Waszyngtona, Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego, Beniamina Franklina – wyjaśnia, dlaczego mieszkańcy kolonii angielskich chcieli uniezależnić się od metropolii – omawia skutki wojny o niepodległość kolonii angielskich w Ameryce Pn. – stosuje pojęcia Wielka Rewolucja Francuska, monarchia konstytucyjna – lokalizuje w czasie Wielką Rewolucję Francuską (1789–1791), szturm na Bastylię (14 VII 1789), Deklarację praw człowieka i obywatela (VIII 1789) – identyfikuje postać Ludwika XVI – opisuje przyczyny wybuchu rewolucji – przedstawia zasady zawarte w Deklaracji praw człowieka i obywatela – stosuje pojęcia dyktatura jakobinów, wielki terror, dyktariat – lokalizuje w czasie ogłoszenie republiki (IX 1792), dyktaturę jakobinów (1793–1794), wielki terror (1793–1794) – identyfikuje postać Maximiliena de Robespierre’a – wymienia cechy charakterystyczne dyktatury jakobinów 	<p>państwa i systemie administracyjnym przeprowadzone przez Piotra I</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia przyczyny, przebieg i skutki wielkiej wojny północnej – omawia politykę wewnętrzną Katarzyny II – przedstawia kierunki ekspansji zewnętrznej Rosji za panowania Katarzyny II – stosuje pojęcia „pierwszy sługa państwa”, laicyzacja – lokalizuje w czasie wojny śląskiej (1740–1742, 1744–1745) – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Hohenzollernów miało uzyskanie korony królewskiej – przedstawia etapy budowania potęgi państwa pruskiego – charakteryzuje reformy wewnętrzne Fryderyka II – przedstawia przyczyny i skutki wojen śląskich – stosuje pojęcia Rada Państwa, państwo policyjne, cenzus majątkowy – lokalizuje w czasie sankcję pragmatyczną (1713), pokój w Hubertusburgu (1763), powstanie Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii (1707) – identyfikuje postacie Karola VI, Fryderyka II – lokalizuje w przestrzeni następstwa wojny siedmioletniej – wyjaśnia, w jakich okolicznościach wydano w Austrii sankcję pragmatyczną – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny siedmioletniej – opisuje reformy wewnętrzne Józefa II – stosuje pojęcia metropolia, „bostońskie picie herbaty”, Karta Praw – lokalizuje w czasie ustawę o herbacie (1773), „bostońskie picie herbaty” (1773), Kartę Praw (1791) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Saratogą (1777), bitwę pod Yorktown (1781) pokój w Wersalu 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w przestrzeni obszary włączone do państwa pruskiego w I poł. XVIII w. – omawia reformy wojskowe Fryderyka Wilhelma I i ich wpływ na funkcjonowanie państwa – charakteryzuje rząd Fryderyka I – omawia przebieg wojen śląskich – stosuje pojęcia patent tolerancyjny, pierwszy minister – lokalizuje w czasie wojnę o sukcesję hiszpańską (1701–1714), wojnę o sukcesję polską (1733–1735), wojnę o sukcesję austriacką (1740–1748), patent tolerancyjny (1781), przyłączenia Irlandii do Wielkiej Brytanii (1801) – identyfikuje postacie Filipa V Burbona, Stanisława Leszczyńskiego, Jerzego I – lokalizuje w przestrzeni następstwa wojen o sukcesję hiszpańską i polską – przedstawia przyczyny i skutki europejskich wojen o sukcesję – omawia zaangażowanie Austrii w politykę międzynarodową w I poł. XVIII w. – charakteryzuje przemiany polityczne w Wielkiej Brytanii – stosuje pojęcia Armia Kontynentalna, procedura impeachmentu – lokalizuje w czasie uchwałę o tzw. opłatach stemplowych (1765), I Kongres Kontynentalny (1774), II Kongres Kontynentalny (1775) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Lexington (1775) – identyfikuje postać Jerzego III – lokalizuje w przestrzeni obszary przyłączone do kolonii angielskich w wyniku wojny siedmioletniej – omawia proces kolonizacji Ameryki Pn. w XVII i pocz. XVIII w. – omawia organizację i gospodarkę kolonii angielskich w Ameryce Pn. – opisuje politykę Wielkiej Brytanii wobec kolonii w Ameryce Pn. – przedstawia argumenty polityczne i 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rolę Bostonu w konflikcie kolonii z metropolią – porównuje siły zbrojne kolonistów z wojskami brytyjskimi – omawia postępowanie dworu królewskiego w obliczu kryzysu ekonomicznego we Francji – wymienia idee oświeceniowe, które zostały utrwalone w Deklaracji praw człowieka i obywatela. – opisuje symbole rewolucji francuskiej – przedstawia reakcję państw europejskich na wydarzenia rewolucyjne we Francji – omawia losy króla Ludwika XVI w czasie rewolucji – przedstawia reakcję Europy i Francuzów na stracenie Ludwika XVI – porównuje rządy burżuazji (1789–1792), jakobinów (1793–1794) i dyktariatu (1794–1799)
--	---	--	--

	<p>(1783) i jego postanowienia</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postać Thomasa Jeffersona – lokalizuje w przestrzeni zasięg terytorialny kolonii angielskich w Ameryce Pn. na początku XVIII w. – omawia przebieg wojnę o niepodległość kolonii angielskich – charakteryzuje ustrój Stanów Zjednoczonych w świetle konstytucji – wyjaśnia, jakie znaczenie dla obywateli Stanów Zjednoczonych miała Karta Praw – stosuje pojęcia stan trzeci, Stany Generalne, Zgromadzenie Narodowe, Zgromadzenie Konstytucyjne (Konstytuanta), jakobini, kordelierzy, Zgromadzenie Prawodawcze (Legislatywa) – lokalizuje w czasie zwołanie Stanów Generalnych (1789), uchwalenie konstytucji (IX 1791) – identyfikuje postacie Ludwika XV, Marii Antoniny, Maximiliena de Robespierre’a, Georges’a Dantona, Jean–Paula Marata – przedstawia strukturę społeczeństwa francuskiego, w tym skład oraz położenie ekonomiczne i polityczne stanu trzeciego – charakteryzuje stronnictwa polityczne działające w Zgromadzeniu Narodowym – stosuje pojęcia żyrondyści, Konwent Narodowy, Komitet Ocalenia Publicznego, Trybunał Rewolucyjny, przewrót termidoriański – lokalizuje w czasie zwołanie Konwentu (1792), stracenie Ludwika XVII (1793), powołanie Konwentu Ocalenia Publicznego (1793), przewrót termidoriański (VII 1794) – identyfikuje postacie Georges’a Dantona, Jean–Paula Marata – przedstawia okoliczności przejścia władzy przez jakobinów – charakteryzuje politykę wewnętrzną jakobinów 	<p>ekonomiczne wysuwane przez kolonistów na rzecz uzyskania niepodległości</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia burżuazja, drobnomieszczaństwo, Gwardia Narodowa, wielka trwoga, rewolucja burżuazyjna – lokalizuje w czasie powstanie Zgromadzenia Konstytucyjnego (1789), ucieczkę Ludwika XVI z Paryża (1791) – identyfikuje postacie Emmanuela Josepha Sicyèsa, Marie Josepha de la Fayette’a – charakteryzuje sytuację ekonomiczną Francji za panowania Ludwika XV i Ludwika XVI – przedstawia okoliczności zwołania Stanów Generalnych i przekształcenia ich w Zgromadzenie Narodowe – omawia przebieg działań rewolucyjnych do 1791 r. – omawia zasady ustroju Francji określone w konstytucji z 1791 r. – stosuje pojęcia Marsylianka, rojaliści, powstanie w Wandei – lokalizuje w czasie wypowiedzenie wojny Austrii (1792), konstytucję jakobińską (1793), konstytucję roku III (1795) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Valmy (1792), powstanie w Wandei (1793–1796) – omawia przebieg i skutki wojnę rewolucyjnej Francji z Austrią – omawia podział polityczny Legislatywy – omawia okoliczności upadku dyktatury jakobinów 		
--	--	--	--	--

– omawia rządy dyrektoriatu				
VI. ŚWIAT I RZECZPOSPOLITA W KOŃCU XVIII WIEKU				
<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie elekcję Augusta II Mocnego (1697), sejm niemy (1717) – identyfikuje postać Augusta II Mocnego – omawia cechy charakterystyczne panowania Augusta II Mocnego – wymienia postanowienia sejmu niemego – stosuje pojęcia Familia, Collegium Nobilium – lokalizuje w czasie założenie Collegium Nobilium (1740) – identyfikuje postacie Augusta III, Stanisława Leszczyńskiego, Stanisława Konarskiego – wymienia przejawy kryzysu państwa za panowania Augusta III – stosuje pojęcie prawa kardynalne – lokalizuje w czasie elekcję Stanisława Augusta Poniatowskiego (1764), powołanie Szkoły Rycerskiej (1765), uchwalenie praw kardynalnych (1768), konfederację barską (1768–1772), powołanie Komisji Edukacji Narodowej (1773) – lokalizuje w czasie i przestrzeni I rozbiór Rzeczypospolitej (1772) – identyfikuje postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego, Katarzyny II – wymienia reformy pierwszych lat panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego – wyjaśnia, jakie znaczenie ustrojowe miały prawa kardynalne – stosuje pojęcie oświecenie stanisławowskie – lokalizuje w czasie oświecenie w Polsce (lata 30. XVIII w. – k. XVIII w.), założenia Szkoły rycerskiej (1765), powołania Komisji Edukacji Narodowej (1773) – identyfikuje postać Ignacego Krasickiego – wymienia cechu charakterystyczne oświecenia w Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie dysydenci – lokalizuje w czasie pokoju w Karłowicach (1699), wielką wojnę północną (1700–1721), traktat w Altranstädt (1706), konfederację tarnogrodzką (1715) – identyfikuje postać Stanisława Leszczyńskiego – lokalizuje w przestrzeni terytorium Saksonii – wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do unii polsko-saskiej – omawia konsekwencje polityczne unii polsko-saskiej – wyjaśnia, na czym polegał protektorat Rosji nad Rzeczpospolitą za panowania Augusta II Mocnego – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Rzeczypospolitej miały decyzje sejmu niemego – wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja stronnictw magnackich u schyłku panowania Augusta II Mocnego – stosuje pojęcie pijarzy – lokalizuje w czasie wojnę o sukcesję polską (1733–1736) – wyjaśnia, na czym polegała anarchizacja polskiego życia politycznego za panowania Augusta III – przedstawia programy reform proponowane w czasach panowania Augusta III – omawia reformę oświaty i ożywienie kulturalne czasów saskich – stosuje pojęcie dysydenci – lokalizuje w czasie sejm konwokacyjny (1764), konfederację w Radomiu (1767), sejm repninowski (1797–1798), sejm rozbiorowy (1773–1775), powołanie Rady Nieustającej (1775) – identyfikuje postać Mikołaja Repnina – wyjaśnia, na czym polegał problem polskich dysydentów 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie republikanci – lokalizuje w czasie bitwę pod Kliszowem (1702), konfederację w Warszawie (1704), elekcję Stanisława Leszczyńskiego (1704), konfederację sandomierską (1704), bitwę pod Połtawą (1709) – identyfikuje postacie Ludwika Contiego, Karola XII, Piotra I – wyjaśnia, co różniło Rzeczpospolitą i Saksonię pod względem politycznym, społecznym i ekonomicznym – przedstawia przebieg wielkiej wojny północnej na ziemiach polskich – omawia przebieg i skutki rywalizacji między Augustem II a Stanisławem Leszczyńskim i ich zwolennikami – charakteryzuje sytuację wewnętrzną w Rzeczypospolitej u schyłku panowania Augusta II – lokalizuje w czasie konfederację w Dzikowie (1734), sejm pacyfikacyjny (1736), powstanie biblioteki Załuskich (1740) – identyfikuje postać Henryka von Brühla – opisuje przebieg i skutki wojnę o sukcesję polską – przedstawia rolę Stanisława Leszczyńskiego w dziejach Polski w I połowie XVIII w. – omawia proces narastania anarchii wewnętrznej za panowania Augusta III – przedstawia politykę zagraniczną Augusta III – charakteryzuje ożywienie gospodarcze czasów saskich – stosuje pojęcia sejm delegacyjny, generalność – lokalizuje w czasie wprowadzenie wojsk rosyjskich do Rzeczypospolitej (1767), konfederacje w Śluku i Toruniu (1768) – identyfikuje postacie Michała Krasieńskiego, Kazimierza Pułaskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie wkroczenie wojsk szwedzkich do Saksonii (1706), wprowadzenia wojsk saskich do Rzeczypospolitej (1710), zamieszki religijne w Toruniu (1724) – identyfikuje postacie Michała Fryderyka i Augusta Aleksandra Czartoryskich, Stanisława Poniatowskiego – przedstawia okoliczności, w jakich Rzeczpospolita została wplątana w wielką wojnę północną – wyjaśnia, w jakich okolicznościach Polska popadła w zależność od Rosji <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jaką rolę odegrał Piotr I w sporze między Augustem II i szlachtą – lokalizuje w czasie kasatę zakonu jezuitów (1773) – omawia wpływ myśli oświeceniowej na reformy oświaty w Rzeczypospolitej w I poł. XVIII w. – stosuje pojęcie koliszczyzna – lokalizuje w czasie powołanie generalności (1769), próbę porwania Stanisława Augusta Poniatowskiego (1771) – identyfikuje postacie Kajetana Sołtyka, Andrzeja Załuskiego, Wacława Rzewuskiego – omawia przebieg interwencji rosyjskiej w Rzeczypospolitej w latach 1767–1768 i jej konsekwencje – wyjaśnia, jaką rolę przypisywała sobie Rosja w stosunku do Rzeczypospolitej – identyfikuje postacie Franciszka Pincka, Franciszka Smuglewicza, Zygmunta Vogla, Stanisława Trembeckiego, Franciszka Salezego Jezierskiego, Jana i Jędrzeja Śniadeckich, Marcina Poczobutta-Odlanickiego, Samuela Chróścikowskiego, Krzysztofa Kluka – omawia osiągnięcia nauki polskiej w epoce oświecenia – identyfikuje postacie Andrzeja 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia panowanie Augusta II Mocnego – ocenia programy reform Rzeczypospolitej w I poł. XVIII w. – ocenia politykę zagraniczną Augusta III – ocenia postanowienia sejmu repninowskiego – ocenia działania konfederatów barskich – ocenia wpływ decyzji sejmu rozbiorowego na funkcjonowanie państwa polskiego – ocenia wpływ Stanisława Augusta Poniatowskiego na rozwój kultury i sztuki oświecenia w Polsce – ocenia przemiany w polskiej edukacji w XVIII w. – ocenia rolę Stanisław Augusta Poniatowskiego w pracach Sejmu Czteroletniego – ocenia reformy przeprowadzone przez Sejm Wielki – ocenia historyczne znaczenie Konstytucji 3 maja – ocenia szanse Polaków na utrzymanie reform Sejmu Wielkiego i Konstytucji 3 maja – ocenia postawy opozycji magnackiej wobec reform Sejmu Wielkiego – ocenia decyzje sejmu rozbiorowego – ocenia szansę utrzymania niepodległości przez Rzeczpospolitą po II rozbiórze – ocenia historyczne znaczenie rozbiorów Rzeczypospolitej – ocenia postawę króla Stanisława Augusta Poniatowskiego w ostatnich latach istnienia Rzeczypospolitej

<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie cele przyświecały polskiej literaturze oświeceniowej - lokalizuje w czasie obrady Sejmu Wielkiego (1788–1792) - identyfikuje postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego, Katarzyny II - wymienia stronnictwa polityczne w okresie obrad Sejmu Wielkiego - wymienia reformy Sejmu Wielkiego - stosuje pojęcia monarchia konstytucyjna, konfederacja targowicka - lokalizuje w czasie Konstytucję 3 maja (1791), konfederację targowicką (1792) - lokalizuje w czasie i przestrzeni II rozbiór Rzeczypospolitej (1793) - identyfikuje postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego, Katarzyny II, Tadeusza Kościuszki - omawia zmiany ustroju Rzeczypospolitej wprowadzone Konstytucją 3 maja - wyjaśnia skutki konfederacji w Targowicy - stosuje pojęcie naczelnik - lokalizuje w czasie powstanie kościuszkowskie (1794) - lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Raławicami (4 IV 1794), bitwę pod Szczekocinami (6 VI 1794), bitwę pod Maciejowicami (10 X 1794) - identyfikuje postać Tadeusza Kościuszki - przedstawia osiągnięcia Tadeusza Kościuszki - przedstawia przyczyny i skutki powstania kościuszkowskiego - wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu powstania miała bitwa pod Raławicami - lokalizuje w czasie i przestrzeni III rozbiór Rzeczypospolitej (1795) - identyfikuje postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego, Katarzyny II 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny i skutki konfederacji barskiej - przedstawia postanowienia traktatu rozbiorowego z 1772 r. - omawia decyzje sejmu rozbiorowego - stosuje pojęcia obiady czwartkowe, Towarzystw odo Książ Elementarnych - identyfikuje postacie Marcella Bacciarellego, Bernarda Belotta (Canaletta), Juliana Ursyna Niemcewicza, Hugona Kołłątaja - omawia rolę mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego w propagowaniu idei oświecenia - wyjaśnia, jaką rolę pełniły obiady czwartkowe - charakteryzuje osiągnięcia architektury i sztuki polskiego klasycyzmu - charakteryzuje przemiany w polskiej edukacji w XVIII w. - stosuje pojęcie nobilitacja - lokalizuje w czasie likwidację Rady Nieustającej (1789), wprowadzenie podatku dla szlachty i duchowieństwa (1789), Ustawę o sejmikach (1791), Prawo o miastach królewskich (1791) - identyfikuje postacie Hugona Kołłątaja, Stanisława Małachowskiego, Kazimierza Nestora Sapiehy, Fryderyka Wilhelma II, Ignacego Potockiego - omawia rozwój przemysłu, komunikacji i handlu w Rzeczypospolitej w XVIII w. - opisuje okoliczności, w jakich doszło do zwołania Sejmu Wielkiego w 1788 r. - charakteryzuje główne stronnictwa polityczne w okresie obrad Sejmu Czteroletniego - omawia reformy przeprowadzone w kraju przez Sejm Czteroletni - stosuje pojęcia Ustawa rządowa, Straż Praw - lokalizuje w czasie wojnę w obronie konstytucji (1792), sejm rozbiorowy 	<p>Tadeusza Rejtana</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia okoliczności elekcji Stanisława Augusta Poniatowskiego - przedstawia przebieg konfederacji barskiej - wyjaśnia, jakie skutki miała próba porwania Stanisława Augusta przez konfederatów barskich - omawia okoliczności podpisania I rozbioru Polski - przedstawia przebieg sejmu rozbiorowego - identyfikuje postacie Adama Naruszewicza, Franciszka Bohomolca, Domenica Merliniego, Jana Piotra Norblina, Franciszka Karpińskiego, Wojciecha Bogusławskiego - wyjaśnia, dlaczego oświecenie w Polsce nazywa się „oświeceniem katolickim” - przedstawia początki oświecenia w Polsce - wyjaśnia, jakimi metodami chciano przekształcić społeczeństwo polskie z sarmackiego w nowoczesne - na wybranych przykładach przedstawia realizację idei oświeceniowych przez polskich pisarzy epoki stanisławowskiej - wyjaśnia, jaką rolę miał odgrywać Teatr Narodowy - stosuje pojęcia plenipotenci, jurydyki, „patrioci” - lokalizuje w czasie spotkanie w Kaniowie (1787), kodeks Zamojskiego (1776), przymierze z Prusami (1790), „czarną procesję” (1789) - identyfikuje postacie Jana Dekerta, Adama Kazimierza Czartoryskiego, Ksawerego Branickiego, Seweryna Rzewuskiego - wyjaśnia, jaką rolę w przemianach gospodarczo-społecznych odegrał Stanisław August Poniatowski - omawia przemiany społeczne w Rzeczypospolitej po I rozbiorze 	<p>Zamojskiego, Michała Kazimierza Ogińskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia plany reform proponowanych przez Stanisława Augusta Poniatowskiego po I rozbiorze - wyjaśnia, jakie znaczenie dla reform Rzeczypospolitej miał zjazd w Kaniowie i wojna rosyjsko-turecka - wyjaśnia, dlaczego Katarzyna II sprzeciwiała się wprowadzeniu w Rzeczypospolitej Kodeksu Zamojskiego - przedstawia okoliczności, jakie towarzyszyły zawarciu sojuszu Rzeczypospolitej z Prusami - identyfikuje postać Scipione Piattolego - przedstawia reakcję Rosji i Prus na Konstytucję 3 maja - omawia gospodarcze skutki wojny w obronie konstytucji - lokalizuje w czasie zawiązanie tzw. klubu polskich jakobinów (1794), samosady w Warszawie (VI 1794), początek oblężenia Warszawy (VII 1794) - identyfikuje postacie Piotra Ożarowskiego, Józefa Ankwicza, Józefa Kossakowskiego - charakteryzuje polską emigrację polityczną po 1793 r. - przedstawia rolę kosynierów w powstaniu kościuszkowskim - identyfikuje postacie Michała Bobrzyńskiego, Władysława Smoleńskiego - porównuje stosunek warszawskiej i krakowskiej szkoły historycznej do przyczyn upadku Rzeczypospolitej
---	--	--	---

<p>– wymienia przyczyny upadku Rzeczypospolitej</p>	<p>(1793)</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Zieleńcami (VI 1792) – identyfikuje postacie Ignacego Potockiego, Hugona Kołłątaja, Szczęsnego Potockiego, Ksawerego Branickiego, Seweryna Rzewuskiego, Józefa Poniatowskiego – omawia okoliczności uchwalenia Konstytucji 3 maja – wyjaśnia okoliczności zawiązania konfederacji w Targowicy – omawia przebieg i skutki wojny w obronie Konstytucji 3 maja – stosuje pojęcia akt insurekcji, kosynierzy, Uniwersał Połaniecki – lokalizuje w czasie ogłoszenie aktu insurekcji (24 III 1794), wybuch powstania w Warszawie i Wilnie (IV 1794), Uniwersał połaniecki (7 V 1794), rzeź Pragi (XI 1794), kapitulację Warszawy (XI 1794) – identyfikuje postacie Ignacego Potockiego, Hugona Kołłątaja, Jana Kilińskiego, Jakuba Jasińskiego, Jana Henryka Dąbrowskiego, Aleksandra Suworowa – wyjaśnia, do czego zobowiązywał się Kościuszko w swojej przysiędze – przedstawia przebieg działań militarnych w czasie powstania kościuszkowskiego – wymienia postanowienia Uniwersału połanieckiego – stosuje pojęcia krakowska szkoła historyczna, warszawska szkoła historyczna – lokalizuje w czasie abdykację Stanisława Augusta Poniatowskiego (1795) – omawia okoliczności podpisania III rozbioru Rzeczypospolitej – wymienia przyczyny upadku Rzeczypospolitej wskazywane przez historyków z warszawskiej i krakowskiej szkoły historycznej 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rolę Stanisława Augusta w pracach Sejmu Wielkiego – wyjaśnia, jak Konstytucja 3 maja zmieniła pojęcie narodu – omawia znaczenie Konstytucji 3 maja – przedstawia okoliczności podpisania układu rozbiorowego w 1793 r. – omawia decyzje sejmu rozbiorowego – lokalizuje w czasie wybuch powstania w Wielkopolsce (VIII 1794) – identyfikuje postacie Ignacego Działyńskiego, Antoniego Madalińskiego, Bartosza Głowackiego, Iwana Fersena, Tomasza Wawrzeckiego – opisuje położenie Rzeczypospolitej po II rozbiorze Polski – omawia przygotowania do powstania kościuszkowskiego i okoliczności jego wybuchu – omawia zadania Kościuszki jako naczelnika – przedstawia działania polityczne podejmowane w czasie powstania kościuszkowskiego – omawia okoliczności upadku powstania kościuszkowskiego – lokalizuje w czasie konwencję rozbiorową (1797) – przedstawia postanowienia konwencji porozbiorowej z 1797 r. – omawia ostatnie lata życia Stanisława Augusta Poniatowskiego – omawia stosunek Rosji, Austrii i Prus do rozbiorów Rzeczypospolitej – przedstawia stosunek państw europejskich do rozbiorów 		
---	--	---	--	--

VII. EPOKA NAPOLEOŃSKA

<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie kodeks cywilny Napoleona (1801), koronację cesarską Napoleona (1804) – identyfikuje postać Napoleona Bonaparte – wymienia reformy Napoleona w okresie konsulatu – wyjaśnia, w jakich okolicznościach Napoleon sięgnął po koronę cesarską – stosuje pojęcia blokada kontynentalna, „bitwa trzech cesarzy” – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Austerlitz (1805), ogłoszenie blokady kontynentalnej (1806) – wyjaśnia, dlaczego Napoleon zastosował blokadę kontynentalną wobec Wielkiej Brytanii – przedstawia skutki wojen napoleońskich do 1807 r. – stosuje pojęcie „bitwa narodów” – lokalizuje w czasie i przestrzeni wyprawę na Moskwę (1812), bitwę pod Lipskiem (1813), bitwę pod Waterloo (1815) – identyfikuje postać Napoleona I – przedstawia skutki wyprawy Napoleona na Rosję – wyjaśnia, dlaczego bitwę pod Lipskiem nazwano „bitwą narodów” – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Napoleona i Europy miała bitwa pod Waterloo – stosuje pojęcie Legiony Polskie – lokalizuje w czasie utworzenie Legionów Polskich we Włoszech (1797), powstania Pieśni Legionów Polskich we Włoszech (1797) – identyfikuje postacie Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego – omawia okoliczności powstania Legionów Polskich we Włoszech – omawia okoliczności powstania Pieśni Legionów Polskich we Włoszech i jej znaczenie – lokalizuje w czasie powstanie Księstwa Warszawskiego (1807), 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia dyktoriał, konsulat, konkordat, kodeks cywilny – lokalizuje w czasie: wyprawę do Egiptu (1798), zamach 18 brumaire’a (1799), konkordat (1801) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwy pod Marengo i Hohenlinden (1800) – lokalizuje w przestrzeni republiki siostrzane stworzone przez Francuzów – omawia przyczyny i skutki wyprawy Napoleona do Egiptu – wyjaśnia, dlaczego zamach z 1799 r. uważa się za koniec rewolucji francuskiej – opisuje reformy wprowadzone we Francji za rządów Napoleona jako pierwszego konsula – stosuje pojęcie Wielka Armia – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Trafalgarem (1805), bitwę pod Ulm (1805), bitwy pod Jeną i Auerstedt (1806), bitwę pod Hławą Pruską i Frydlandem (1807), pokój w Tylży (1807) i jego postanowienia, bitwę pod Somosierrą (1808) – lokalizuje w przestrzeni kraje uzależnione od Napoleona – przedstawia rywalizację francusko-brytyjską na pocz. XIX w. – przedstawia postanowienia pokoju w Tylży – wyjaśnia, dlaczego 1807 r. uważa się za moment hegemonii Francji w Europie – stosuje pojęcie „sto dni” Napoleona – lokalizuje w czasie „sto dni” Napoleona (1815) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Wagram (1809), bitwę pod Borodino (1812), bitwę nad Berezyną (1812) – identyfikuje postacie Aleksandra I, Michaiła Kutuzowa – omawia przyczyny i przebieg wyprawy Napoleona na Rosję – opisuje okoliczności klęski 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcie republiki siostrzane – lokalizuje w czasie konstytucję roku VIII (1799), wojnę z II koalicją antyfrancuską (1799–1802) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod piramidami (1798), bitwę pod Abu Kir (1798), bitwę pod Marengo (1800) – lokalizuje w czasie i przestrzeni pokój w Campo Formio (1797), pokój w Lunéville (1801), traktat w Amiens (1802) oraz ich postanowienia – charakteryzuje karierę polityczną i wojskową Napoleona Bonaparte – omawia cechy charakterystyczne rządów dyktoriał – przedstawia okoliczności w jakich Napoleon przejął władzę we Francji – opisuje ustrój Francji za rządów konsulatu – lokalizuje w czasie powstanie Wielkiej Armii (1804–1805), powstanie Związku Reńskiego (1806), wojnę w Hiszpanii (1808) – lokalizuje w czasie i przestrzeni pokój w Preszburgu (1805) i jego postanowienia – identyfikuje postacie Franciszka II, Fryderyka Wilhelma III, Arthura Wellingtona – opisuje przyczyny konfliktów Napoleona z państwami europejskimi w latach 1803–1807 – omawia politykę, jaką prowadził Napoleon w krajach znajdujących się we francuskiej strefie wpływów – omawia przebieg i skutki ekspansji Francji w Hiszpanii – lokalizuje w czasie odstąpienie Rosji od blokady kontynentalnej (1811), wojnę z wielką koalicją (1813), zajęcie Paryża przez wojska koalicji (1814), pokój paryski (1814), zesłanie Napoleona na Elbę (1814), zesłanie Napoleona na Wyspę św. Heleny (1815) – lokalizuje w czasie i przestrzeni pokój 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie przejście przez Napoleona dowództwa nad wojskami we Włoszech (1796), bitwę pod Mondovi (1796), bitwę pod Lodi (1796), powstanie Republiki Cisalpińskiej (1797), kapitulację wojsk francuskich w Egipcie (1801) – identyfikuje postacie Jeana Jourdana, Jeana Moreau, Jeana François Champolliona, Emmanuela Josepha Sieyèsa, Rogera Ducosa – wyjaśnia, jakie były skutki zainteresowania europejskich badaczy zabytkami starożytnego Egiptu – przedstawia przebieg i skutki walk z I i II koalicją antyfrancuską – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Włoch miało utworzenie Republiki Cisalpińskiej – lokalizuje w czasie powstanie III koalicji antyfrancuskiej (1805), powstanie IV koalicji antyfrancuskiej (1806) – identyfikuje postać Józefa Bonaparte’go – omawia przebieg i skutki wojny z III i IV koalicją antyfrancuską – omawia organizację Wielkiej Armii Napoleona – lokalizuje w czasie powstanie V koalicji antyfrancuskiej (1809), bitwę pod Aspern-Essling (1809), styl empire (1800–1815), włączenie królestwa Niderlandów do Francji (1810), bitwy pod Lützen i Budziszynem (1813) – identyfikuje postać Jeana-Baptiste Bernadotte’a – omawia przebieg i skutki wojny z V i VI koalicją antyfrancuską – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do objęcia tronu Szwecji przez Jeana-Baptiste Bernadotte’a – wyjaśnia, dlaczego postać Napoleona Bonaparte’go w wielu krajach europejskich owiana jest legendą 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia rządy Napoleona jako pierwszego konsula – ocenia epokę napoleońską i jej znaczenie dla państw i narodów europejskich – ocenia epokę napoleońską i jej znaczenie dla państw i narodów europejskich – ocenia postawę Napoleona wobec Legionów Polskich – ocenia znaczenie Legionów Polskich we Włoszech dla polskiej sprawy narodowej – ocenia politykę Napoleona wobec Polski i Polaków – ocenia możliwości utrzymania polskiej państwowości na początku XIX w.
---	--	--	--	---

<p>konstytucję Księstwa Warszawskiego (1807), upadek Księstwa Warszawskiego (1813)</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w przestrzeni zasięg terytorialny Księstwa Warszawskiego – omawia ustrój Księstwa Warszawskiego 	<p>Napoleona w 1813 r. i jej skutki</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia próbę przejęcia władzy przez Napoleona w 1815 r. i jej skutki – przedstawia skutki polityczne i społeczne epoki napoleońskiej dla Europy – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Civita Castellana (1798), utworzenie Legii Naddunajskiej (1799), bitwę pod Hohenlinden (1800), wysłania legionistów na San Domingo (1802) – identyfikuje postacie Stanisława Staszica, Jana Ursyna Niemcewicza, Karola Kniaziewicza – lokalizuje w przestrzeni kraje, w których walczyły polskie oddziały – omawia sytuację na ziemiach polskich po III rozbiórce – charakteryzuje organizację wewnętrzną Legionów – opisuje losy Legionów po 1802 r. – stosuje pojęcie „druga wojna polska” – lokalizuje w czasie „drugą wojnę polską” (1812) – lokalizuje w czasie i przestrzeni pokój w Tylży (1807) i jego postanowienia, bitwę pod Raszynem (1809) – identyfikuje postacie Aleksandra I, Adama Jerzego Czartoryskiego, Józefa Poniatowskiego, Fryderyka Augusta I – lokalizuje w przestrzeni zmiany w zasięgu terytorialnym Księstwa Warszawskiego – omawia okoliczności utworzenia Księstwa Warszawskiego – przedstawia okoliczności upadku Księstwa Warszawskiego – omawia znaczenie Księstwa Warszawskiego 	<p>w Schönbrunn (1809) i jego postanowienia,</p> <ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie Arthura Wellingtona, Ludwika XVIII – omawia przejawy hegemonii Francji w Europie w latach 1809–1812 – opisuje taktykę przyjętą przez Rosjan w walce z Napoleonem – omawia postanowienia pokoju paryskiego z 1814 r. – stosuje pojęcia cyrkuł, Agencja, Deputacja Polska – lokalizuje w czasie bitwę pod Rimini (1797), bitwy nad Trebią, pod Novi, pod Legnano i Magnano (1799), obronę Mantui (1799), założenie Towarzystwa Przyjaciół Nauk (1800) – identyfikuje postać Pawła I, Samuela Bogumiła Lindego, Franciszka Barssa, Franciszka Dmochowskiego, Józefa Sułkowskiego – charakteryzuje sytuację społeczną na ziemiach polskich po II rozbiórce – przedstawia działalność oświatową, ekonomiczną i aktywność kulturalną Polaków po III rozbiórce – porównuje sytuację Polaków pod zaborami – omawia udział Legionów Polskich w walkach we Włoszech – przedstawia działalność Legii Naddunajskiej – stosuje pojęcia Komisja Rządząca, szwoleżerowie – lokalizuje w czasie powołanie Komisji Rządzącej (1807), zniesienie poddaństwa chłopów w Księstwie Warszawskim (1807), zajęcie Warszawy przez wojska rosyjskie (1813) – identyfikuje postać Stanisława Małachowskiego – omawia zmiany w sytuacji społeczeństwa Księstwa Warszawskiego – przedstawia rozwój szkolnictwa i życia narodowego w Księstwie Warszawskim 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia landrat, justycjariusz – lokalizuje w czasie założenie Centralizacji (1796), powstanie Towarzystwa Republikanów Polskich (1798), wznowienie działalności uniwersytetu w Wilnie (1803), otwarcia liceum w Krzemieńcu (1805) – identyfikuje postacie Onufrego Kopczyńskiego, Jana Śniadeckiego, Franciszka Karpińskiego, Waleriana Dzieduszyckiego, Franciszka Gorzkowskiego – charakteryzuje polską konspirację niepodległościową na ziemiach polskich pod zaborami i na emigracji – omawia i ocenia stanowisko Tadeusza Kościuszki wobec Napoleona – lokalizuje w czasie wprowadzenie Kodeksu cywilnego w Księstwie Warszawskim (1808) – charakteryzuje prorosyjską orientację części polskiej szlachty i magnaterii 	
--	---	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none">– omawia militarne znaczenie Księstwa Warszawskiego dla ekspansji napoleońskiej– omawia przebieg i skutki wojnę z Austrią		
--	--	--	--	--

Jeżeli uczeń nie spełnił ponad połowy wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą, wówczas otrzymuje ocenę niedostateczną